

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN INFORMERAR

Växjö - Hultsfred – Västerviks järnväg

Kulturhistorisk utredning av delen Hultanäs – Västervik.

Växjö - Hultsfred - Västerviks järnväg
Kultuhistorisk utredning av delen Hultånäs – Västervik.

Meddelande 2001:26

ISSN 0348-8748

ISRN LSTY-H-M--2001/26--SE

Utgiven av:	Länsstyrelsen Kalmar län
Ansvarig enhet:	Samhällsutvecklingsenheten, Kulturmiljöfunktionen
Författare:	Lars Sandahl
Omslagsbild:	Bågbro vid Gårdveda
Karttillstånd:	© Lantmäteriverket Gävle 2002. Medgivande M2002/2876.
Foto:	Lars Sandahl, i övrigt enligt notering vid resp. fotografi, publiceringstillstånd från resp. upphovsrättsinnehavare.
Illustrationer:	Ur Carl Olofssons <i>Sveriges Järnvägar</i>
Tryckt hos:	Länsstyrelsens tryckeri, juni 2002
Upplaga:	200 exemplar

Innehållsförteckning

Inledning	1
1 - Hultanäs station	3
Historik	3
Dagslägesrapport	3
Stationen i byn	4
Foto- och kartdokumentation	5
2 - Triabo station	7
Historik	7
Dagslägesrapport	8
Stationen i byn	8
Foto-, bild- och kartdokumentation	9
3 - Holms banvaktshus	11
Historik	11
Dagslägesrapport	11
4 - Mosstorps station	13
Historik	13
Dagslägesrapport	13
Stationen i byn	14
Foto- och kartdokumentation	14
5 - Aggatorps banvaktshus	17
Historik	17
Dagslägesrapport	17
6 - Hjortöströms håll- och lastplats	19
Historik	19
Dagslägesrapport	19
Kartdokumentation	20
7 - Virserums station	21
Historik	21
Dagslägesrapport	22
Stationen i byn	22
Foto- och kartdokumentation	23
8 - Hultarps station	25
Historik	25
Dagslägesrapport	25
Stationen i byn	26
Kartdokumentation	26
9 - Vrånganäs banvaktshus	27
Historik	27
Dagslägesrapport	27
10 - Flatens station	29

Historik	29
Dagslägesrapport	29
Stationen i byn	30
Foto- och kartdokumentation	30
11 - Sandlids hållplats	33
Dagslägesrapport	33
12 - Gårdvedas södra banvaktshus	35
Dagslägesrapport	35
13 - Gårdveda station	37
Historik	37
Dagslägesrapport	37
Stationen i byn	38
Foto-, bild- och kartdokumentation	38
14 - Gårdvedas norra banvaktshus	41
Dagslägesrapport	41
15 - Målilla sanatoriums hållplats	43
Historik	43
Dagslägesrapport	43
Foto- och kartdokumentation	44
16 - Ödhults station	45
Historik	45
Dagslägesrapport	45
Stationen i byn	46
Foto- och kartdokumentation	46
17 - Björkudds banvaktshus	49
Dagslägesrapport	49
18 - Hultsfreds station	51
Historik	51
Dagslägesrapport	51
Foto- och kartdokumentation	52
19 - Hultsfreds banvaktshus	55
Dagslägesrapport	55
20 - Hultsfreds hembygdsparcs hållplats	57
Dagslägesrapport	57
21 - Klosters hållplats	59
Dagslägesrapport	59
22 - Ormestorp/Gnöttelns hållplats	61
Historik	61
Dagslägesrapport	61
Foto- och kartdokumentation	62

23 - Vena station	63
Historik	63
Dagslägesrapport	64
Stationen i byn	64
Foto- och kartdokumentation	65
24 - Väderums station	69
Historik	69
Dagslägesrapport	69
Stationen i byn	70
Foto- och kartdokumentation	70
25 - Tuna station	73
Historik	73
Dagslägesrapport	73
Stationen i byn	74
Foto- och kartdokumentation	75
26 - Tuna banvaktshus	77
Dagslägesrapport	77
27 - Spångenäs station	79
Historik	79
Dagslägesrapport	79
Stationen i byn	80
Foto-, bild- och kartdokumentation	80
28 - Blägda station	83
Historik	83
Dagslägesrapport	83
Stationen i byn	84
Foto- och kartdokumentation	84
29 - Yxerns station	87
Historik	87
Dagslägesrapport	87
Stationen i byn	87
Foto- och kartdokumentation	88
30 - Apelkullens banvaktshus	91
Foto- och kartdokumentation	91
31 - Totebo station	93
Historik	93
Dagslägesrapport	93
Stationen i byn	94
Foto- och kartdokumentation	94
32 - Hjorteds station	97
Historik	97
Dagslägesrapport	97
Stationen i byn	98
Foto- och kartdokumentation	98

33 - Bressfalls lastplats	101
Historik	101
Dagslägesrapport	101
34 - Fagersands hållplats	103
Dagslägesrapport	103
Foto- och kartdokumentation	103
35 - Långsjöns hållplats	105
Dagslägesrapport	105
36 - Ankarsrums station	107
Historik	107
Dagslägesrapport	108
Stationen i byn	108
Foto- och kartdokumentation	109
37 - Tjursbo banvaktshus	113
Dagslägesrapport	113
38 - Tjursbo hållplats	115
Dagslägesrapport	115
Foto- och kartdokumentation	115
39 - Fårhults station	117
Historik	117
Dagslägesrapport	117
Stationen i byn	118
Foto- och kartdokumentation	118
40 - Valstads håll- och lastplats	121
Historik	121
Dagslägesrapport	121
Stationen i byn	121
Foto- och kartdokumentation	122
41 - Verkebäcks station	125
Historik	125
Dagslägesrapport	125
Stationen i byn	126
Foto- och kartdokumentation	126
42 - Rössle banvaktshus	131
Dagslägesrapport	131
43 - Jenny station	133
Historik	133
Dagslägesrapport	133
Stationen i byn	134
Foto- och kartdokumentation	134
44 - Slipspårets lastplats	137
Historik	137
Dagslägesrapport	137

45 - Västerviks lastplats	139
Dagslägesrapport	139
46 - Karstorpsvägens hållplats	141
Dagslägesrapport	141
47 - Lyckerums hållplats	143
Dagslägesrapport	143
48 - Tjustskolans hållplats	145
Dagslägesrapport	145
Fotodokumentation	145
49 - Västerviks station	147
Historik	147
Dagslägesrapport	147
Stationen i staden	148
Kartdokumentation	148
Fotnotsförteckning	149
Brödtext	149
Faktarutor	149
Källförteckning	150
Skriftliga källor	150
Muntliga källor	151
Bildkällor	151

Inledning

Föreliggande rapport är en dokumentation av den smalspåriga (eller 891 mm breda) järnvägen mellan Växjö och Västervik. Rapporten är avgränsad till banvaktshus, hållplatser och stationer i Kalmar län, från Hultånäs i söder till Västervik i norr. Den kan delvis ses som en fortsättning på den kulturhistoriska utredningen i Kronobergs län.

Bandelen Hultsfred-Verkeback skyddas som byggnadsminne enligt beslut av Länsstyrelsen. Dokumentationen ska dels utgöra underlag för beslut om resterande delen av smalspåret i Kalmar län, dels underlätta prioriteringar av vårdinsatser. Rapporten kan även användas som information till en intresserad allmänhet. Rapporten inriktar sig enbart på dokumentation av de trafikplatser som funnits och finns utmed banan. Historiken kring banan finns tillgänglig på många ställen, enklast på någon av intresseföreningarnas hemsidor.

Rapporten bygger på befintligt material; böcker, kartor, tidtabeller med mera. Dessutom har en inventering gjorts på stället och flera personer har intervjuats för kompletterande uppgifter.

De trafikplatser som funnits utmed banan har i rapporten indelats i tre typer; stationer, hållplatser samt banvaktshus. När det gäller de båda första är troligtvis alla dokumenterade. När det gäller banvaktshus är saken en annan. Dokumentationen av banvaktshus i rapporten är troligtvis långt ifrån komplett eftersom många banvaktshus rivits eller flyttats.

Rapporten kan utgöra en början till en grundligare kartläggning av smalspåret. Den kan, förutom ett internt arbetsmaterial, ses som källa till kunskap som bör byggas ut. Forskningsmöjligheterna i ämnet är stora och några exempel på vidare dokumentation är;

Banvaktshusinventering, tillsammans med hembygdsföreningarna längs banan bör man dokumentera var de olika banvaktshusen har legat, om de revs eller flyttades, vart de tog vägen och deras vidare öden.

Fotodokumentation, en fullständig dokumentering av dagsläget bör göras med avseende på bana, stationer, hållplatser, banvaktshus, med mera. Dessutom bör gamla fotografier letas fram och dokumenteras.

Teknisk inventering, en dokumentering av hur banan byggdes bör göras med avseende på tillvägagångssätt under olika tidsepoker. Dokumentering av bergsskärningar, stensättningar, broar med mera. Frågor som bör ställas är, var har ombyggnation genomförts, var spåret lagts om och, kanske framför allt, varför?

Textmassan i rapporten ansvarar författaren för, där intet annat anges. Fotografierna används med tillstånd av dess upphovsrättsinnehavare.

1 Hultanäs station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Åseda-Virserum, först ändrad till lastplats, sedan till hållplats och åter till lastplats.¹

FAKTARUTA - HULTANÄS

Jönköpings län, Vetlanda kommun och gamla Näshults socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 5F Åseda NO
Kartblad Ekonomiska kartan; 5F 8f Hultanäs

Ägare; Evald Hammarström, Lyckås Hultanäs, 360 70 ÅSEDA.
Fastighetsbeteckning; Svartarp 2:21.

Avstånd från Växjö; 68,8 km.^A

Avstånd från Hultsfred; 47,1 km.^A

Km; 113,5 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B

Höjd över havet; 230,0 m.^A

Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1940); Hn.^B

Signatur som statlig järnväg; Häs.^B

Öppnad som station den 23/12 1911.^B

Till lastplats 1987.^B

Historik

Stationshuset i Hultanäs, som är av samma typ som i Mosstorp och Triabo, är något ombyggt. Perrongen och lastkajen finns kvar men godsmagasinet som en gång fanns här är flyttat från bangårdsområdet. På 1960-talet avvecklades Hultanäs som station. Då styckades stationshuset av och i stället uppförde man en liten träperrong vid den nyanlagda hållplatsen invid landsvägen. Den lindrivna helbomsanläggningen som finns där järn- vägen och landsvägen korsar varandra moderniserades vid slutet av 1970-talet.⁴

Hultanäs klassades 1921 som förstaklasstation. Här fanns poststation i anslutning till stationshuset, ett frilastspår med plats för 17 vagnar och en lastkaj med plats för sex vagnar. Belysningsystemet drevs med elektricitet och gas men i trafiksignalerna var det fortfarande fotogen som gällde. År 1921 var det 69 km till Växjö från Hultanäs.²

Hultanäs omnämns 1932 som järnvägsstation med poststation.³

Enligt Generalstabens karta över Sverige 1943 skall det en bit norr om Hultanäs ha funnits ett banvaktshus. Detta omnämns inte i någon av den övriga litteraturen som använts till denna dokumentation.

Dagslägesrapport

Stationshuset i Hultanäs ligger på norra sidan av spårområdet. Huset är numera privatbostad och exteriört i relativt ursprungligt skick sedan trafiktiden, inklusive perrongen. Vid stationshuset finns även ett uthus och en jordkällare bevarade. På spårområdet finns en liten kur i plywood som har

fungerat som portabel arbetsbod för banpersonalen. På ömse sidor om boden finns järnbeslag för träreglar så att man kan lyfta den. Inuti boden finns väggfasta bänkar med ett bord mellan sig samt en kamin. Rälsen på bangården har namnet CAMMELLS TOUGHENED STEEL och året 1892 inpräglad. En lastkaj i huggen sten minner om Hultanäs glansdagar som järnvägsstation.

I Hultanäs finns ett stickspår som byggdes under VHVJ-tiden. På detta stickspår står 16 vagnar från Roslagsbanan. Vagnarna är i dåligt skick och samtliga verkar vara i stort behov av restaurering. På stickspåret står även en snöplog med hytt av trä.

I Hultanäs har det till nyligen funnits en lanthandel. Byggnaden finns kvar mitt i byn där smalspåret och landsvägen korsar varandra. Bredvid affären, utmed spåret, står ett privat godsmagasin som sannolikt hörde till rörelsen. Vid vägkorsningen finns bommar med ljud- och ljussignaler som verkar vara mycket gamla, de är tillverkade i gjutjärn. För drivning av dessa bommar löper vajrar till en extern motor.

Där järnvägen och landsvägen korsar varandra finns en hållplats med trapperrong som anlades för rälsbusstrafiken, när Hultanäs nedklassades från station till hållplats. Här finns en så kallad plåstins där man själv kunde stanna tåget vid behov. På platsen finns även en kur som verkar vara byggd under VHVJ:s tid.

Strax öster om övergången men på södra sidan av spåret låg tidigare ett sågverk. Av detta återstår inga byggnader men ett raserat tak täckt med tjärpapp finns kvar. På platsen finns även korta bitar räls samt en vagn med järnhjul. Troligen har här funnits ett internspår där vagnarna drogs för hand eller av hästar.

Mitt emot stationshuset, på södra sidan av spåret finns byggnader som tyder på att det här har funnits någon form av industriell verksamhet. Söderut på landsvägen finns en samlingssal som kallas Hultanäsgården.

Stationen i byn

Hultanäs ligger i ett mindre jordbruksområde insprängt i de småländska skogarna. Stationen ligger centralt i byn och runt stationen fanns en gång både handel och småindustrier. Industrierna var framförallt in-riktade på förädling av skogsråvaror.

Foto- och kartdokumentation

Stationshuset i Hultånäs (Foto: Anders Jansson).

Utsnitt ur Gröna kartan.

2 - Triabo station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Åseda-Virserum, först ändrad till lastplats och senare till hållplats.¹

FAKTARUTA - TRIABO

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Virserums socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 5F Åseda NO
Kartblad Ekonomiska kartan; 5F 9g Holmskog

Ägare; Eva Marie Louise Andersson, Triabo Stationshus, 570 80 VIRSERUM.
Fastighetsbeteckning; Hamburgerholm 1:29.

Avstånd från Växjö; 75,4 km.^A
Avstånd från Hultsfred; 40,5 km.^A
Km; 106,9 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B
Höjd över havet; 180,7 m.^A
Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1940); Tb.^B
Signatur som statlig järnväg; Tib.^B
Öppnad som station den 23/12 1911.^B

Historik

Triabo klassades 1921 som andraklasstation. Här fanns poststation i anslutning till stationshuset, ett frilastspår med plats för sex vagnar och en lastkaj med plats för tre vagnar. Här fanns även en vattenkastare för lok. Belysningssystemet drevs med fotogen men på bangården var det luxbelysning som gällde. År 1921 var det 75 km till Växjö från Triabo.²

Triabo omnämns 1932 som by i Kalmar län med järnvägs- och poststation.³
Den nya tiden var dock på gång även i Triabo. Järnvägsstyrelsen för VÅHJ beslutade nämligen vid sitt sammanträde den 25 maj 1932 att "teckna abonnement för Triabo station, enär det vore av stor betydelse, att stationen erhöles telefonförbindelse med järnvägens trafikanter". Växel-stationen i Triabo blev en realitet redan år 1934 och stationen ökade sin betydelse de kommande åren då en telegramexpedition med lyxutskrift inrättades (1/8 1942). Detta berodde på att stationen var "ganska livlig med ett flertal affärsmän och mindre industrier och egen poststation".⁶

Triabo omnämns 1955 som ort med sågverk och snickerifabriker.¹³

Stationshuset i Triabo är av samma typ som i Hultanäs och Mosstorp. Triabo symboliserar de trafikförändringar som skedde under 1960-talet. Stationen avvecklades; bemanningen drogs in, stationshus och magasin styckades av och såldes. Stationen ersattes av en liten hållplats.⁴

Dagslägesrapport

Vid Triabo hållplats, som är belägen där järnvägen korsar landsvägen, finns en enkel träplattform som har fungerat som perrong. Vid perrongen finns en plåstins bevarad. I anslutning till hållplatsen

ligger, som nämnts, landsvägen och här finns en uppsättning gamla järnbommar med fristående drivmotor. Vid bommarna finns resterna av en byggnad. Det kan ha varit någon form av magasin eller liknande.

Triabo station ligger en liten bit från den senare tillkomna hållplatsen och här finns idag endast ett genomgående spår bevarat. Inga perrong-kanter eller annat som kan visa att det var här man steg på och av tåget finns kvar. Däremot skvallrar den lastbrygga av cement som är placerad på motsatta sidan från stationen om att här lastades och lossades varor.

Stationshuset är byggt i trä. Det består av 1½ plan och fasaden är klädd med faluröd liggande panel. Dörr- och fönsterfoder samt vindskivor är vitmålade. På platsen finns även ett uthus bevarat med dass, vedbod och förrådsutrymmen samt en jordkällare med front i huggen sten.

Mellan stationshuset och hållplatsen är marken plan, vilket kan tyda på att här funnits fler spår än det enda bevarade. Här finns ett relativt nyuppvuxet och glest skogsbestånd. Mellan träden är en gammal flyttbar arbetsbod, liknande den i Hultanas, placerad. Möjligen har den använts som väntkur. Det godmagasin som tidigare fanns gör det inte längre.

Stationen i byn

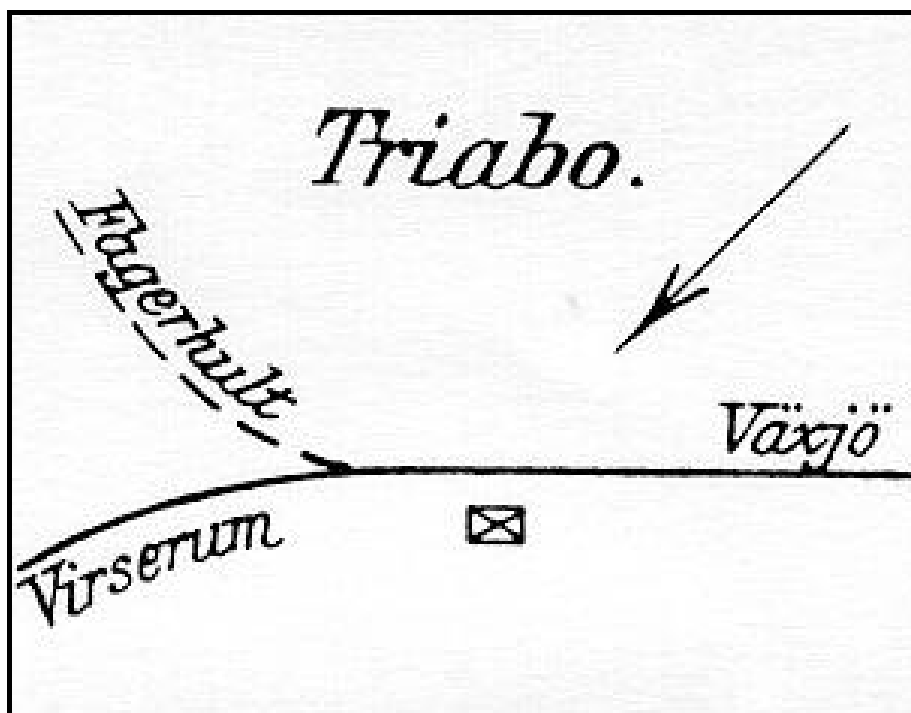
De centrala delarna av Triabo samhälle är byggda kring järnvägen. Från landsvägen fram till stationen finns en stationsgata med flera hus, varav en frikyrobyggnad, med framsidan mot gatan. På motsatta sidan av järnvägen finns en gata som löper parallellt och även på denna sida har bostadshusen framsidan mot gatan. Här har även funnits en affär, med sitt för verksamheten typiska utseende; fyra stora skyltfönster, en privatingång samt en affärsingång. Även intilliggande magasinsbyggnader skvallrar om den tidigare verksamheten.

Triabo verkar ha varit ett livaktigt samhälle. Förutom de nyss nämnda verksamheterna skvallrar olika byggnader i samhället om dess tidigare verksamhet; affärer, industrier, sågverk, verkstäder samt en skola.

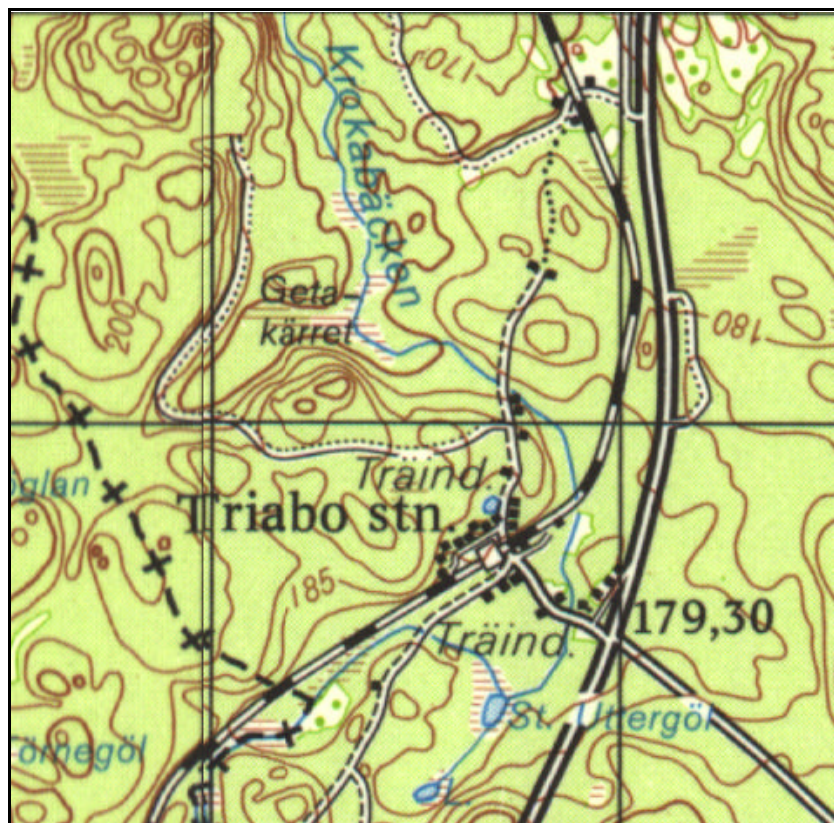
Foto-, bild- och kartdokumentation

Stationshuset i Triabo 1978 (Foto: SJ Fotoklubb).

Skiss över Triabo station från 1921.

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

3 - Holms banvaktshus

FAKTARUTA – HOLM

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Virserums socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 5F Åseda NO
Kartblad Ekonomiska kartan; 5F 9g Holmskog

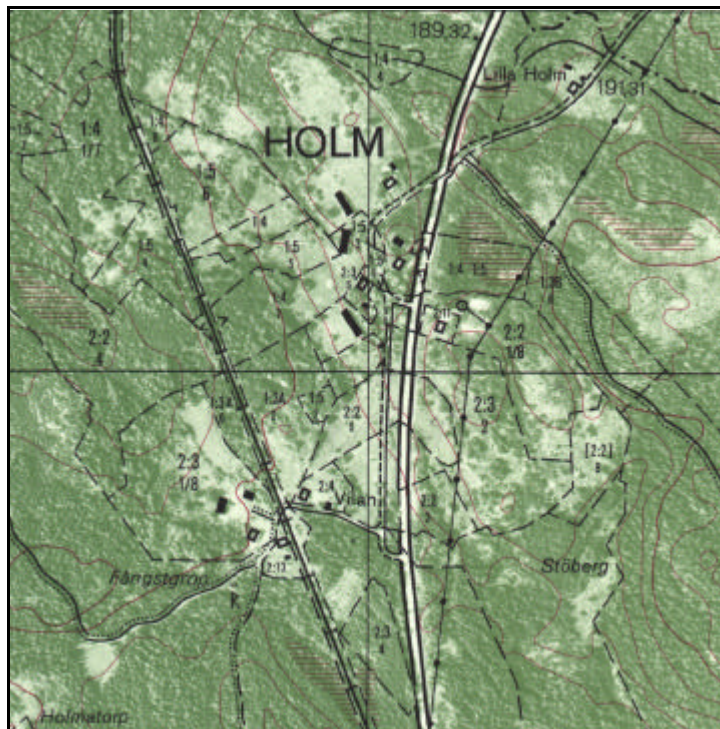
Ägare; Ulla-Britta Karlsson, Skarpås, 520 24 BLIDSBERG.
Fastighetsbeteckning; Holm 2:13.

Historik

Holm omnämns 1932 som by i Virserums kommun med jordbruk och skogsbruk som ledande, eller rentav enda, näringsgrenar. Inget nämns om järnvägen.³

Dagslägesrapport

Banvaktshuset i Holm är ensligt beläget. Endast en liten hussamling finns kring banvaktshuset. Banvaktshuset är högt beläget vilket ger en bra överblick över den långa raksträcka smalspåret gör förbi platsen. Banvaktshuset är klätt med faluröd träpanel, i bra skick men tillbyggt. Vid banvaktshuset finns även ett uthus. På platsen korsar en liten skogsväg järnvägen. Skyddsanordningarna för trafikanterna är saboterade.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

4 - Mosstorps station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Åseda-Virserum, först ändrad till lastplats och sedermera till hållplats.¹

FAKTARUTA – MOSSTORP

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Virserums socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6F Vetlanda SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 6F 0g Ånhult

Ägare 1; Jan Jonas Ahlqvist, Kilvägen 1a, 352 50 VÄXJÖ.
Ägare 2; Pia Anita Cecilia Ahlqvist, Kilvägen 1a, 352 50 VÄXJÖ.
Fastighetsbeteckning; Aggatorp 2:15.

Avstånd från Växjö; 81,6 km.^A
Avstånd från Hultsfred; 34,3 km.^A
Km; 100,7 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B
Höjd över havet; 135,0 m.^A
Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1940); Mp.^B
Signatur som statlig järnväg; Mop.^B
Öppnad som station den 23/12 1911.^B

Historik

Mosstorp klassades 1921 som förstaklasstation. Här fanns poststation i anslutning till stationshuset och en lastkaj med plats för fyra vagnar. Belysningssystemet drevs med fotogen och även inomhus var det fotogen som gällde. År 1921 var det 82 km till Växjö från Mosstorp.²

Mosstorp omnämns 1932 som järnvägsstation med poststation.³

Stationshuset i Mosstorp är välbevarat. Perrongen med 40-talskanter och lastkajen finns kvar, men godsmagasinet som en gång fanns här är rivet.⁴

Dagslägesrapport

Stationshuset i Mosstorp är mycket vackert beläget vid kanten av sjön Bridd. Stationshuset är i samma stil som i Hultånäs och Triabo. Det är stort och utvändigt välbevarat. Fasaden är klädd med faluröd liggande panel. Dörr- och fönsterfoder, knutbrädor samt vindskivor är vitmålade. Mot järnvägen löper en liten träplattform utmed hela hussidan. Här finns även ett välbevarat uthus med förråd och dass. Uthuset är dock tillbyggt med ett garage. Vid stationen har det även funnits ett godsmagasin. Här finns numera endast golvet kvar och det är i mycket dåligt skick.

Vid stationen finns en lång perrongkant i cement. Perrongkanten löper utmed hela stationshuset. Här finns även en plåstins. Vid stationen, men på andra sidan spåret finns en mycket fin jordkällare med stensatt front och några hundra meter söderut finns en stensatt lastkaj. Både norr- och söderut från Mosstorp kantas järnvägen av telestolpar.

Stationen i byn

Mosstorp ligger långt från allfartsvägen och har tidigare säkert varit en livaktig by. Här finns en mycket fint bevarad gammal affär med uthus och en skola med både avträdesbyggnad och lärarbostad.

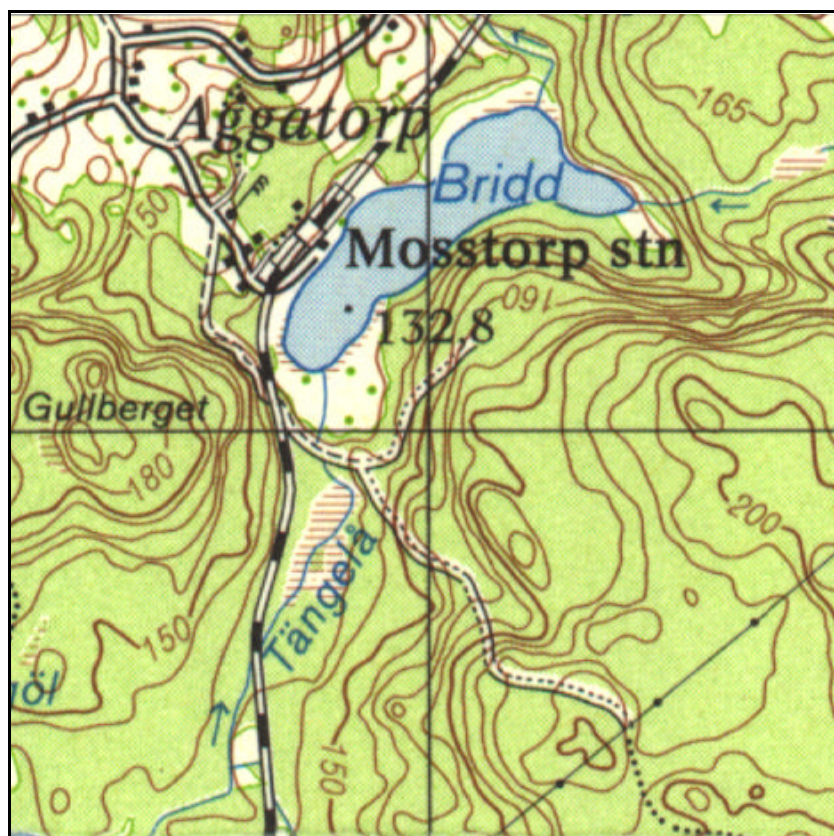
Foto- och kartdokumentation

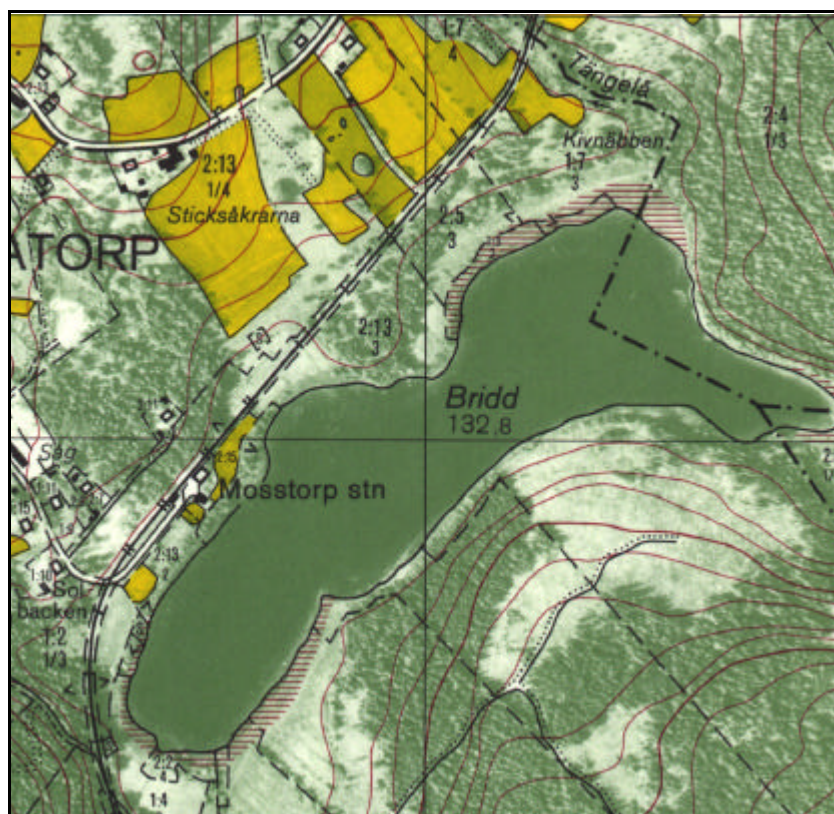
Mosstorp station vid invigningen.

Flislastning i Mosstorp 1978 (Foto: SJ Fotoklubb).

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

5 - Aggatorps banvaktshus

FAKTARUTA - AGGATORP

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Virserums socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6F Vetlanda SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 6F 0g Änhult

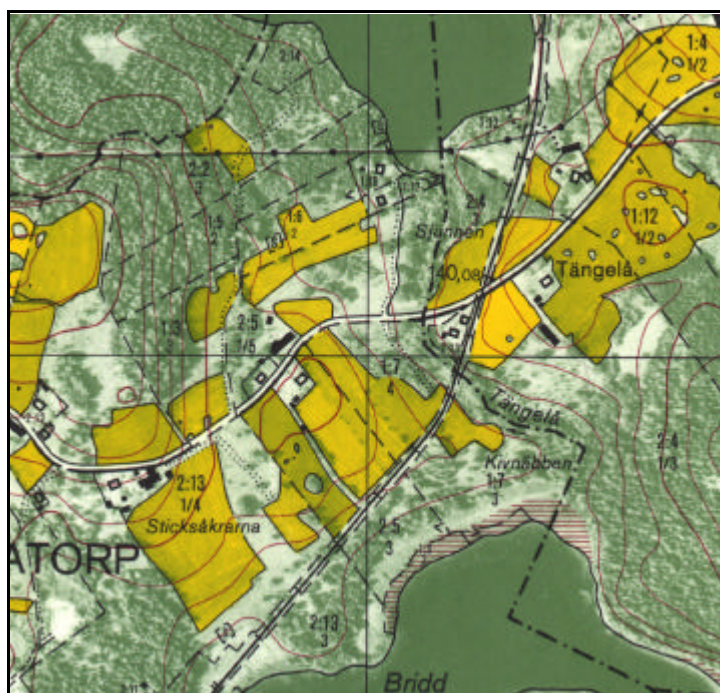
Ägare; Kurt Arne Evald Elmerstig, Box 72, 570 80 VIRSERUM.
Fastighetsbeteckning; Misterhult 2:13.

Historik

Aggatorp omnämns 1932 som by i Virserums kommun med basnäringarna jord- och skogsbruk samt viss industriverksamhet. Inget nämns om järnvägen.³

Dagslägesrapport

Aggatorp banvaktshus finns bevarat men är numera mycket om- och till-byggt. Fasaden är numera klädd med något som liknar plåt. Uthuset i Aggatorp finns bevarat men är även det ombyggt. En jordkällare finns dock bevarad i ursprungligt skick. Aggatorp banvaktshus är beläget i jordbruksbygd och där landsvägen korsar järnvägen. Här finns signaler men inga bommar och i korsningen finns gaturäls ilagd. Både norr- och söderut från Aggatorp kantas järnvägen av telestolpar och mot Mosstorp finns en stensatt bro över Tängelå, den verkar nyrenoverad!

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

6 - Hjortöströms håll- och lastplats

Håll- och lastplats som öppnades 1/4 1912² och lades ned 28/5 1972. Återuppstånden som enbart hållplats den 13/7 1987 i VHVJ:s regi.¹

FAKTARUTA - HJORTÖSTRÖM

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Virserums socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6F Vetlanda SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 6F Og Ånhult

Avstånd från Växjö; 84,5 km.^A

Avstånd från Hultsfred; 31,4 km.^A

Km; 97,9 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B

Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1940); Hj.^B

Signatur som statlig järnväg; Hjm.^B

Öppnad som håll- och lastplats den 1/4 1912.^C

Nedlagd den 28/5 1972.^B

Åter till hållplats 13/7 1987.^B

Historik

Hjortöström klassades 1921 som håll- och lastplats för person- stycke- och vagnslastgodstrafik. Här fanns ett frilastspår med plats för 15 vagnar och en lastkaj med plats för två vagnar. Belysningssystemet drevs med elektricitet och gas och det var 85 km till Växjö från Hjortöström.²

Hjortöström omnämns 1932 som samhälle i Kalmar län med 100 invånare och med hållplats vid Växjö-Åseda-Hultsfreds järnväg.³

Hjortöström omnämns 1955 som en ort med gjuteri och mekanisk verkstad.¹³

Trafikplatsen i Hjortöström består av en stensatt perrong. Förr fanns det även en hållplatskur och ett sidospår. Strax intill finns lämningar av byggnader till hjulfabriken som lades ned 1924.⁴

Dagslägesrapport

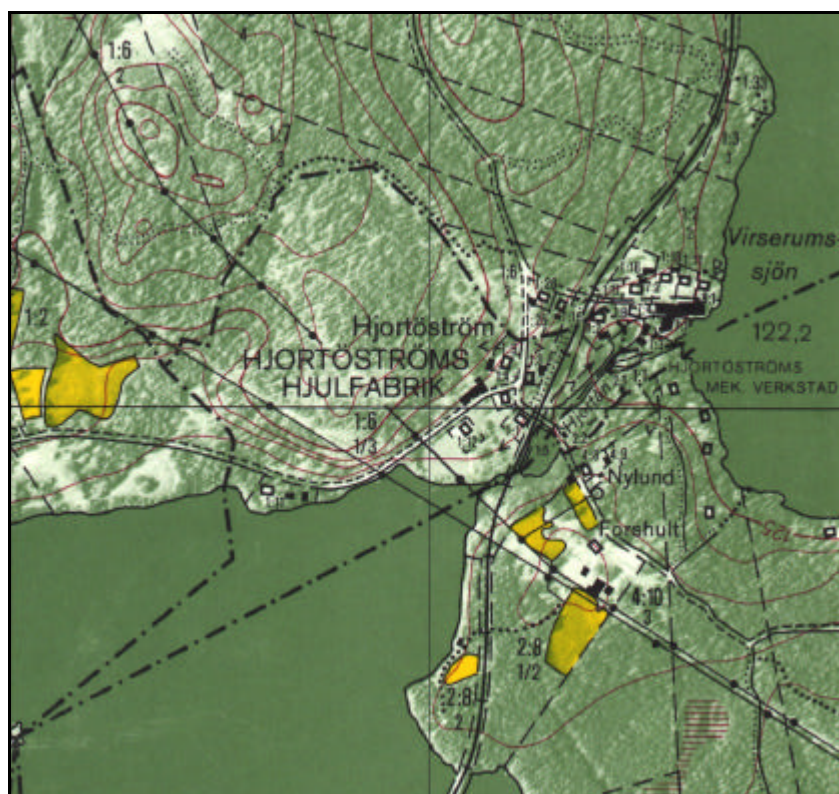
Idag finns vid platsen för Hjortöströms lastplats ett genomgående spår. Tidigare har det förmodligen varit fler eftersom marken på ömse sidor om det genomgående spåret är plan. En perrong med kanter av cement finns på platsen, liksom en betongplattform som möjligen varit grunden till ett uthus eller hållplatskur av något slag. Vid hållplatsen finns tele-stolpar bevarade, fram hit är dessa dessutom utrustade med lina.

Hjortöströms lastplats är belägen invid en fors, ett utlopp mellan två sjöar. Platsen har förmodligen tidigt varit föremål för utvinning av vattenkraft. Här finns ett flertal ruiner efter Hjortöströms hjulfabrik.

Kartdokumentation

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

7 - Virserums station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Åseda-Virserum.¹

FAKTARUTA - VIRSERUM

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Virserums socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6F Vetlanda SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 6F 1h Hultarp

Ägare; Hultsfreds kommun, Box 500, 577 26 HULTSFRED.
Fastighetsbeteckning; Virserum 8:1.

Avstånd från Växjö; 86,6 km.^A
Avstånd från Hultsfred; 29,3 km.^A
Km; 95,6 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B
Höjd över havet; 124,5 m.^A
Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1940); Vm.^B
Signatur som statlig järnväg; Vsm.^B
Öppnad som station den 23/12 1911.^B

Historik

Virserum omnämns 1921 som socken i Kalmar län med snickerifabriker, sågverk och andra träförädlingsfabriker. Dessutom nämns att här finns cementgjuteri, mejeri, mekanisk verkstad och tegelbruk. Samma år nämns att Virserum är slutstation för järnvägen från Växjö och att järnvägens förlängning till Hultsfred är under byggnad.¹²

Virserum omnämns 1955 som ett municipalsamhälle med 2259 invånare. Samhället hade blivit en betydande industriort med tyngdpunkten på trä-förädling. Det fanns, bland annat, ett 20-tal möbelindustrier, men även mekaniska verkstäder och olika typer av fabriker. Det nämns verktygsfabrik(er), betongvarufabrik, skumplastfabrik och konfektionsfabrik.¹³

Virserum klassades 1921 som fjärdeklasstation. Här fanns ett frilastspår med plats för 60 vagnar, en lastkaj med plats för tre vagnar samt ett bispår till Virserums snickerifabrik. Här fanns även en vattenkastare och ett stallrum för lok samt en vändskiva med en diameter på sex meter. Belysningsystemet drevs med elektricitet och gas och det var 87 km till Växjö från Virserum.²

Virserum omnämns 1932 som järnvägsstation på Växjö-Åseda-Hultsfreds järnväg och som en viktig vägknut. Municipalsamhället nämns också som en livlig handels- och industriort med livsmedels- och trävaruindustri. Här fanns då en kvarn, ett mejeri, en läskedrycksfabrik, ett sågverk, en stolfabrik, en klackfabrik, tre snickerifabriker samt två möbelfabriker.³

Virserums station var slutstation mellan 1911 och 1922 och en av banans största stationer. Här fanns ett stort stationshus och banans största godsmagasin, tre spår och flera längre sidospår till en möbelfabrik och ett grustag. I Virserum fanns även lokstall fram till på 1930-talet. Stationen var bemannad in på 1980-talet.⁴

Godsmagasinet vid Virserums station är det största godsmagasinet utmed hela smalspårsjärnvägen mellan Växjö och Västervik. Det står på höga stenplintar och har ett sadeltak som är lagt med tvåkupigt lertegel. Fasaden har en liggande rödfärgad fasspångpanel. Tre portar vetter mot spåret och tre mot grusplanen framför. Ytterligare en port finns mot nordost. Mittenporten mot grusplanen är försedd med ett skyddstak ut mot lastområdet. Inne i magasinet finns ett kontor. Till magasinet och last-kajen har det funnits ett stickspår som revs av SJ 1973-74⁷

Dagslägesrapport

I dag finns två byggnader kvar vid stationsområdet i Virserum. Det är stationshuset och ett godsmagasin. Eventuellt har ytterligare en byggnad tillhört stationsmiljön, det är en byggnad som ligger mitt emellan stationshuset och godsmagasinet och som idag inrymmer en ICA-butik.

Stationshuset verkar vara relativt välbevarat. Fasaden är klädd med röd liggande spontpanel i trä. Knutar, fönsterfoder, dörrfoder samt vind-skivor är vitmålade. Dörrarna är blåmålade och taket är klätt med brun plåt. Inuti finns biljettluckor, en kamin och en kakelugn, interiören är ombyggd på 1940-talet.⁵

Utanför stationshuset finns växlingsmekaniken bevarad, liksom ett staket med grind och vändkors i järnrör. Här finns också två stationsarmaturer.

Godsmagasinet i Virserum ligger väster om stationshuset. Det är byggt i trä och målat med rödfärg. På stationssidan finns en lastbrygga, också den i trä. Ytterligare en bit västerut finns en lastkaj som är stensatt och friliggande från byggnader.

På spårområdet finns tre spår. Ett genomgående spår, ett växelspår och ett stoppspår. Alla stickspår till industrier och dylikt är upprivna och borttransporterade. Däremot finns ett flertal klotväxlar, tillverkade av AVOS i Örebro, bevarade på spårområdet.

Vid stationen finns en perrongkant i cement som dessutom är järnskodd i kanterna. Mot stationssidan finns även en perrongkant i både sten och cement. Den verkar således vara utbyggd i efterhand. Perrongen öster ut från stationen är dessutom belagd med ett ytlager av huggen sten, över detta finns ett skärmtak.

Utanför stationsområdet i öst finns ett godsmagasin med lastkaj i trä.

Stationen i byn

Stationen i Virserum är centralt belägen och järnvägen var en förut-sättning för ortens utveckling. Utan de transporter järnvägen kunde erbjuda hade skogen ett ringa värde. Med järnvägen ökade dock detta värde, då möbelindustrin på 1900-talet blev en viktig näringsgren för orten.

Foto- och kartdokumentation

Virserums station vid invigningen.

Virserums station (Foto: Anders Jansson).

Virserums station som den ser ut idag (Foto: VHVnJ).

Utsnitt ur Gröna kartan.

8 - Hultarps station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Virserum-Hultsfred, först ändrad till lastplats, sedan till hållplats.¹

FAKTARUTA - HULTARP

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Virserums socken.

Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6F Vetlanda SO

Kartblad Ekonomiska kartan; 6F 1h Hultarp

Ägare; Detlev Schultz.

Fastighetsbeteckning; Venskögle 1:17.

Avstånd från Växjö; 90,1 km.^A

Avstånd från Hultsfred; 25,8 km.^A

Km; 92,1 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B

Höjd över havet; 102,5 m.^A

Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1940); Ha.^B

Signatur som statlig järnväg; Hap.^B

Öppnad som station den 5/12 1922.^B

Historik

Hultarp omnämns 1932 som järnvägs- och poststation³ och 1955 som ort med möbelindustri.¹³

Dagslägesrapport

Idag finns i Hultarp en fin stationsmiljö bevarad. Stationshuset med fasad i faluröd stående träpanel är byggt i nationalromantisk stil.⁵ Inuti stationshuset finns en mycket liten väntsal med en bänk bevarad. Stationsområdet har kaj, perrong, uthus och magasin. Uthuset har fasad i falurött trä, förrådsutrymmen, dass samt pissoir. Godsmagasinet, även det i falurött trä, är litet, står på plintar av huggen sten och har en lastbrygga i trä.

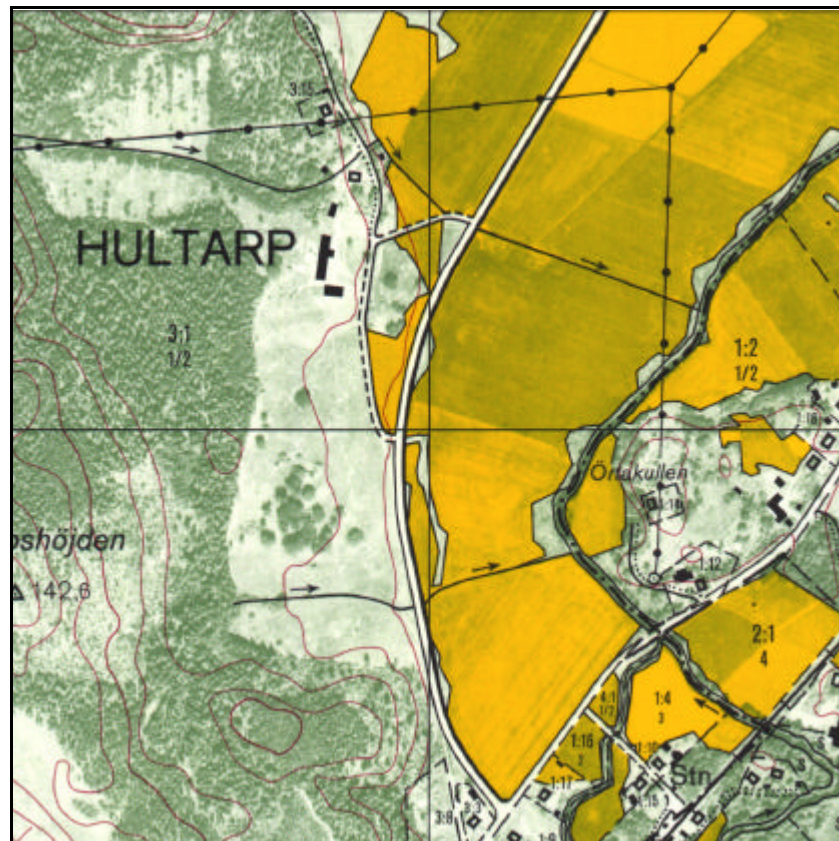
Strax sydväst om stationen finns en privatbostad som kan ha varit en banvaktstuga och ytterligare en bit på samma håll finns en gammal möbelindustri som numera inrymmer Virserums möbellager. Till möbel-fabriken fanns förr ett sidospår.⁴ Fabriken är ett bra exempel på den stora roll järnvägen spelade för industrierna i dessa skogrika trakter.

I Hultarp finns endast ett genomgående spår bevarat. Vid detta finns en perrongkant i cement samt en plåstins som kommit dit när stationen blev obemannad och nedklassad till hållplats. Allt detta, förutom Virserums möbellager ligger på södra sidan av spåren. På norra sidan och strax nordost om stationsområdet finns två dressinbodas i rött trä placerade intill banan. Smalspåret förbi Hultarp kantas av telestolpar med lina.

Stationen i byn

Stationen i Hultarp ligger en bit från Virserum. Platsen är bra för en station eftersom här möts skogsområden och jordbruksområden. Järnvägens syfte var att knyta ihop så stora områden som möjligt för att kunna transportera jord- och skogsprodukter till en marknad.

Kartdokumentation

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

9 – Vrånganäs banvaktshus

FAKTARUTA - VRÅNGANÄS

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Gårdveda socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6F Vetlanda SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 6F 1i Vrånganäs

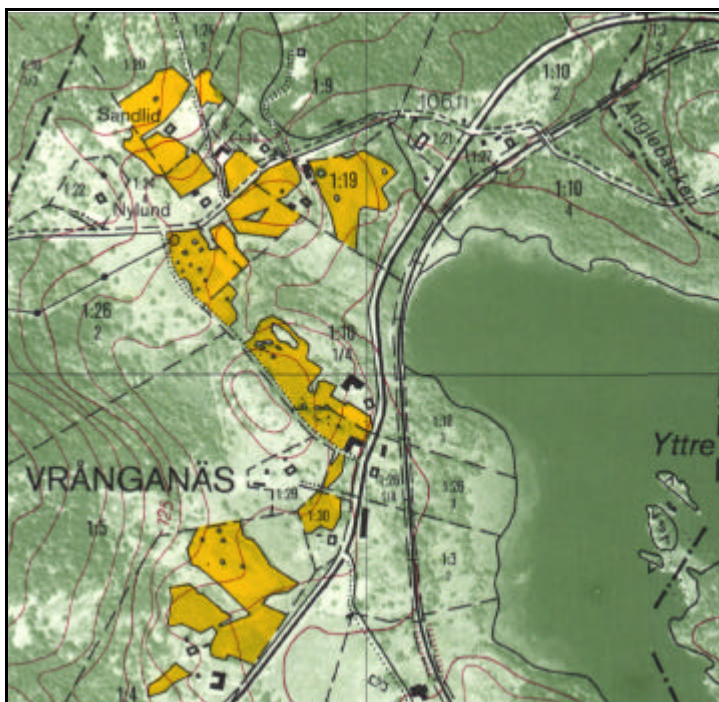
Ägare 1; Ebba Ulrika Hemmingsson, St Pauligatan 17, 553 13 JÖNKÖPING.
Ägare 2; Iréne Maria Hemmingsson/Klang, Fasanvägen 16a, 192 55 SOLLENTUNA.
Fastighetsbeteckning; Vrånganäs 1:27.

Historik

Vrånganäs omnämns 1932 som by i Gårdveda kommun med jord- och skogsbruk som enda näringsgrenar. Inget nämns om järnvägen.³

Dagslägesrapport

I Vrånganäs är banvaktshuset beläget högt över banan. Stilen på huset skiljer sig från övriga närbelägna banvaktshus. Banvaktshuset är byggt i trä och har två våningar. Fasaden är rödmålad. Två uthus finns intill banvaktshuset varav ett förmodligen innehåller dass. En jordkällare finns också intill banvaktshuset. Vid banvaktshuset korsas banan av landsvägen. En mindre cementbro på pelare av stål leder biltrafik över smalspåret vid Vrånganäs.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

10 - Flatens station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Virserum-Hultsfred, först ändrad till lastplats, sedan till hållplats.

FAKTARUTA - FLATEN

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Gårdveda socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6F Vetlanda SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 6F 1i Vrånganäs

Ägare; Ursula Möncks-Lichte.
Fastighetsbeteckning; Flathult 2:26.

Avstånd från Växjö; 95,9 km.^A
Avstånd från Hultsfred; 20,0 km.^A
Km; 86,4 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B
Höjd över havet; 100,0 m.^A
Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1940); Fl.^B
Signatur som statlig järnväg; Fla.^B
Öppnad som station den 5/12 1922.^B

Historik

Flaten omnämns 1932 som järnvägs- och poststation.³ Då var byn bygdens centrum. Beviset var de sidospår som fanns här in på 1960-talet.⁴

Dagslägesrapport

Stationshuset i Flaten har fasad i faluröd träpanel och är byggt efter samma ritning som både Hultarps och Ödhults stationer.⁵ Dörrfoder, fönsterfoder, knutbrädor samt vindskivor är vita. Stationsområdet är ganska välbevarat men stationshuset är i sämre skick än Hultarp. Här finns ett uthus med fasad i falurött trä och vitmålade fönsterfoder och vindskivor. Uthuset har förrådsutrymmen, dass och en pissoir. Här finns ett godsmagasin, även det i falurött trä. Det är litet och står på plintar av huggen sten. Godsmagasinet saknar den obligatoriska lastbryggan mot spårsidan. Här finns en perrong med två cementkanter, vilket tyder på att här tidigare funnits minst två spår. Numera är dock bara ett bevarat. Vid perrongen finns en plåtstins som minner om tiden då stationerna längs banan blev obemannade och resenären själv fick sköta stoppsignaleringen.

Förbi Flatens kantas banan av telestolpar, vilket också minner om banans storhetstid. Eller kanske snarare vilken betydelse banan spelade i den tekniska utvecklingen, en dåtidens bredband och motorväg på samma gång. Numera saknar dock telestolparna lina.

Stationen i byn

Flatens station ligger ensligt belägen i ett område med mycket skog och några få gårdar, strax intill sjön med samma namn. En bit norrut ligger den större byn Flathult som förmodligen hade Flatens som sitt centrum för gods- och persontransport. Flathult omnämns 1932 som en by med kronopark och jord- och skogsbruk som näring. Inget nämns dock om järnvägen.³

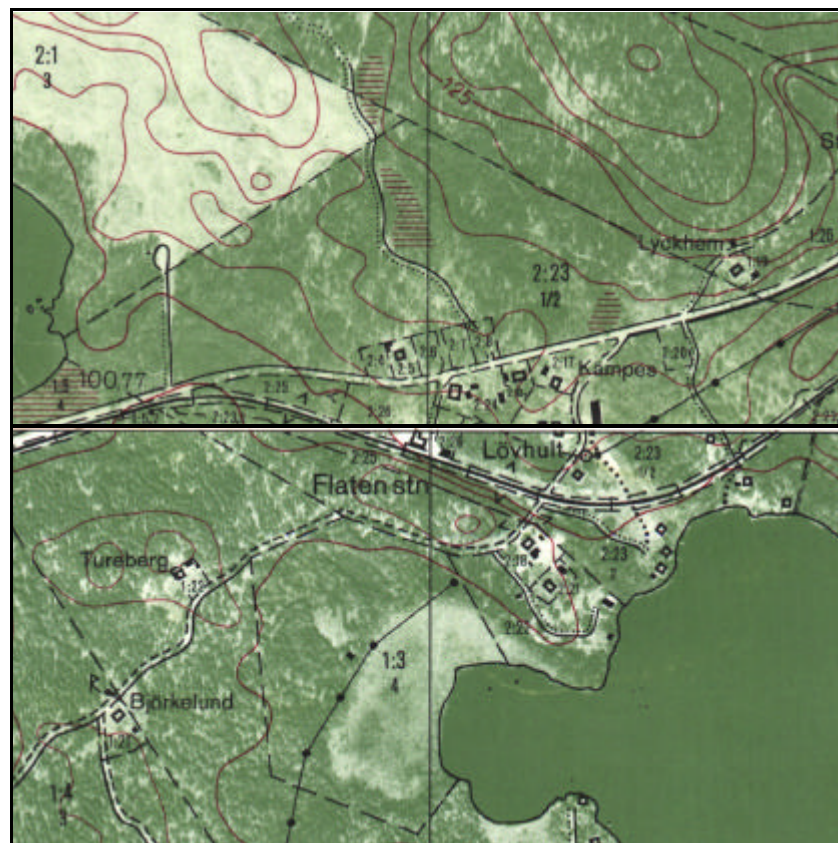
Foto- och kartdokumentation

Flatens station 1978 (Foto: SJ Fotoklubb).

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

11 - Sandlids hållplats

FAKTARUTA - SANDLID

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Gårdveda socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6F Vetlanda SO

Avstånd från Växjö; 99,2 km.^F

Avstånd från Hultsfred; 16,7 km.^F

Km; 83,0 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B

Stationssignatur; Sli.^B

Öppnad som hållplats 1942.

Nedlagd 28/5 1972.

Dagslägesrapport

Vid Sandlids hållplats finns inga lämningar kvar.

12 - Gårdvedas södra banvaktshus

FAKTARUTA – GÅRDVEDA SBV

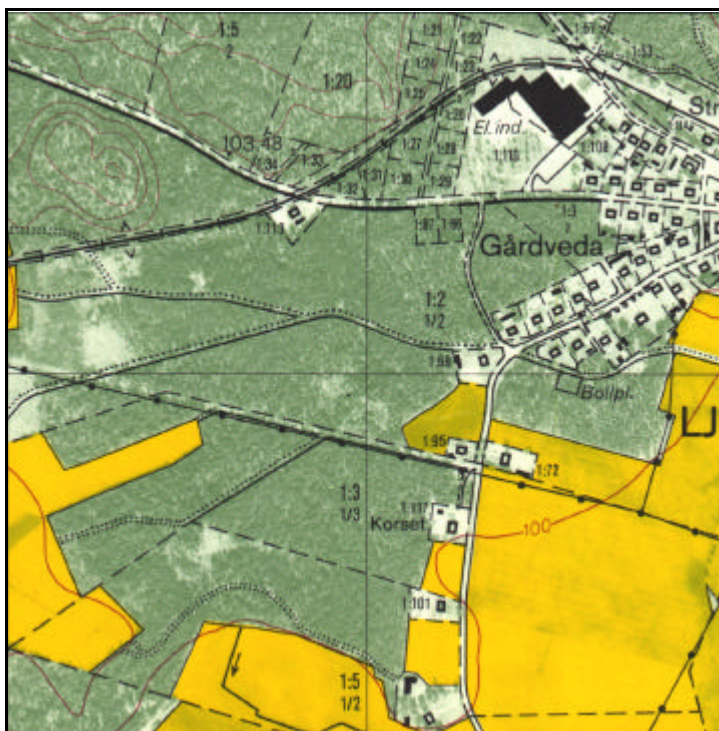
Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Gårdveda socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6F Vetlanda SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 6F 2j Mållilla

Ägare 1; Kathrin Jordan.
Ägare 2; Kristen Jordan.
Fastighetsbeteckning; Ljungby 1:113.

Dagslägesrapport

Gårdveda södra banvaktshus är byggt i trä och består av 1½ plan. Panelen är rödfärgad, liggande upptill och stående nertill. Vitmålade är dock fönsterfoder, knutbrädor, vindskivor, med mera. På platsen finns även ett rödmålat uthus och en jordkällare. Båda är belägna bakom huset. Miljön är i gott skick.

Banvaktshuset ligger där landsvägen tidigare korsade banan. Numera är dock korsningen tagen ur bruk eftersom landsvägen är omdragen. Kvar, vid den gamla övergången, finns betongfundament för bommar samt gaturäls.

13 - Gårdveda station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Virserum-Hultsfred, först ändrad till lastplats, sedan till hållplats.

FAKTARUTA - GÅRDVEDA

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Gårdveda socken.

Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6F Vetlanda SO

Kartblad Ekonomiska kartan; 6F 2j Målilla

Ägare 1; Börje Elver Kiiski/Kristoffersson, Fabriksgatan 8, 570 82 MÅLILLA.

Ägare 2; Barbro Agneta Kristoffersson, Fabriksgatan 8, 570 82 MÅLILLA.

Fastighetsbeteckning; Ljungby 1:114.

Avstånd från Växjö; 101,6 km.^A

Avstånd från Hultsfred; 14,3 km.^A

Km; 80,6 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B

Höjd över havet; 100,3 m.^A

Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1940); Gv.^B

Signatur som statlig järnväg; Gåv.^B

Öppnad som station den 5/12 1922.^B

Historik

Gårdveda omnämns 1932 som stations- och industrisamhälle i Gårdveda kommun med cirka 150 invånare. Stationen var knutpunkt för Växjö-Åseda-Hultsfreds och Sävsjö-Vetlanda-Målilla järnvägar. Här fanns även en poststation i anslutning till järnvägen.³

Sjutton år senare, det vill säga 1949, hade Gårdveda utvecklats och hade då 209 invånare. Samhället var fortfarande knutpunkt för de ovan nämnda järnvägarna. Tack vare dessa järnvägar fanns här framförallt industrier inriktade på träförädling, bland annat möbelfabriker.¹⁴

Gårdveda station avbemannades så sent som på 1960-talet⁴ och banan till Målilla revs 1961. Banan till Järnforsen revs inte förrän 1990, men hade då inte varit i bruk sedan 1969.

Dagslägesrapport

I Gårdveda är stationsmiljön inte särskild välbevarad. Ett mycket stort stationshus finns kvar men det är kraftigt ombyggt. Mot stationssidan syns inga spår av att det en gång var ett stationshus, inga dörrar eller fönster finns mot denna sida. Även det bevarade uthuset är ombyggt. En jordkällare finns dock bevarad i, vad det verkar, originalskick.

Från Gårdveda gick spår mot både Växjö i sydväst och mot Hultsfred i nordost (det vi idag kallar smalspåret) samt mot Sävsjö i väster och mot Målilla i öster. Idag finns det kvar ett genomgående spår vid stationen ingående i smalspåret. Det finns även två växelspår kvar. De övriga, av en omfattande bangård, är upprivna och bortforslade. Miljön ger ett ”naket” intryck. En rest av förgreningspåret mot Sävsjö finns kvar, nämligen växeln och man kan i växtligheten skönja var

spåret en gång gick. Cirka 500 meter mot Målilla förgrenade sig banan, dels mot Västervik, dels in i själva Målilla. Denna förgrening lades ned 1961.¹

Vid stationen finns en perrong med kanter av cement på båda sidor och med ett ytlager av grus. Här står en plåtstins. På motstående sida av stationen finns en lastkaj i huggen sten. En stationsarmatur finns bevarad på platsen, där det även kan ha funnits ett dressingarage, rälsen finns bevarad.

Utmed spåret i Gårdveda finns telestolpar med ledning.

Gårdveda station ger en tydlig bild av en nedlagd station som verkar ha lämnats åt sitt öde, ett sorgligt öde.

Stationen i byn

Gårdveda station ligger i norra utkanten av samhället. Omlandet består av jordbruksmark men även en hel del skog. Söderut finns Ljungby gård som förmodligen var en stor kund hos järnvägsbolaget. Mellan denna gård och stationen har sedan samhället vuxit upp.

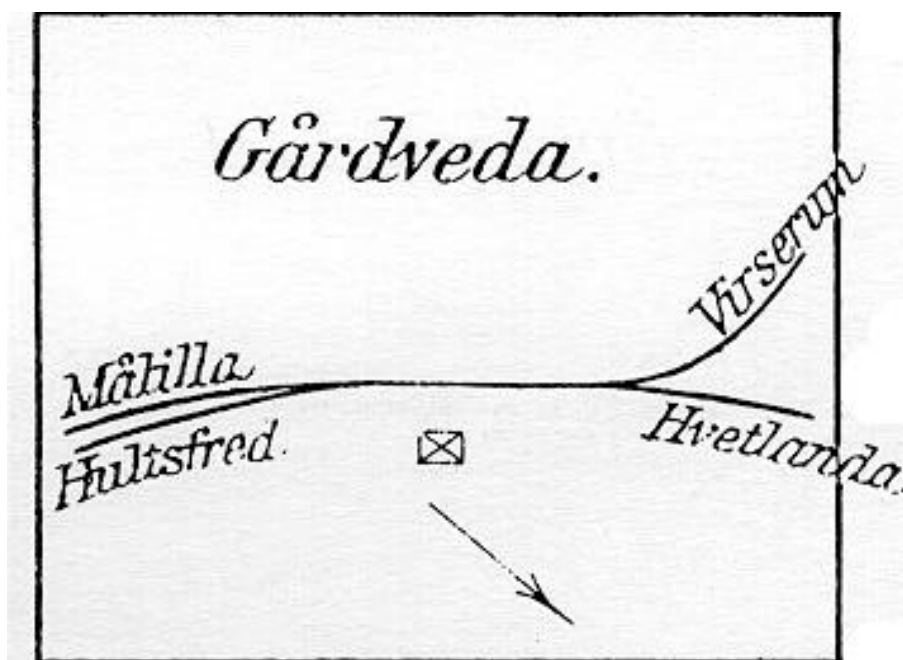
Foto-, bild- och kartdokumentation

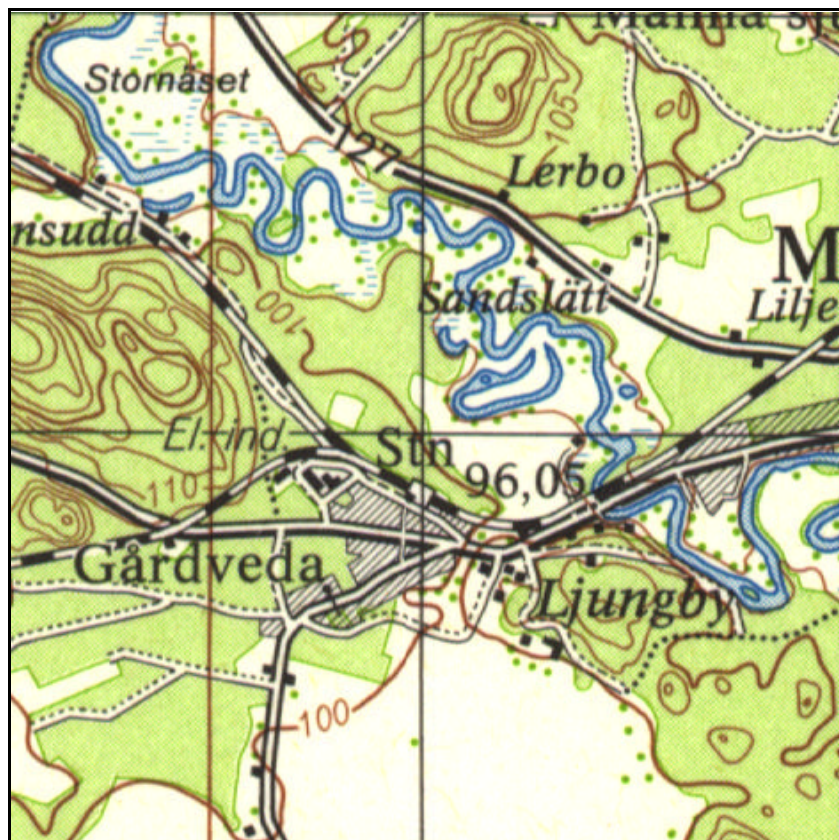
Gårdveda station (Foto från TJF).

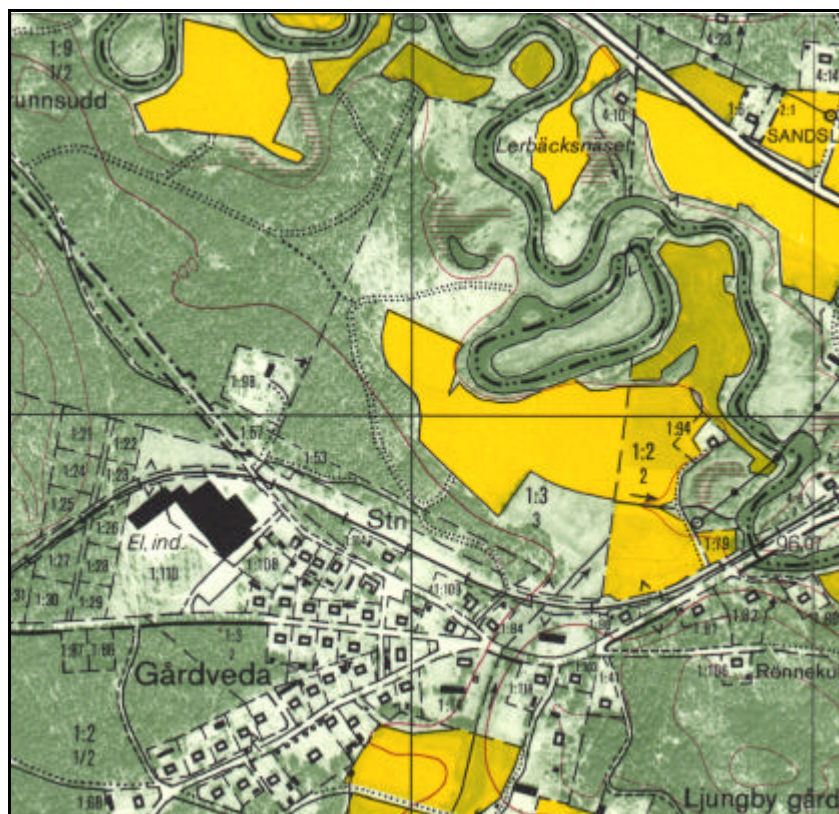
Gårdveda station (Foto: Anders Jansson).

Skiss över Gårdveda station från 1921.

Utsnitt ur Gröna kartan

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

14 - Gårdvedas norra banvaktshus

FAKTARUTA - GÅRDVEDA NBV

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Målilla socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6F Vetlanda SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 6F 2j Målilla

Ägare 1; Jan Erik Anders Svensson, Box 30, 570 82 MÅLILLA.
Ägare 2; Nils Olof Thomas Svensson, Munkplan 4a, 553 33 JÖNKÖPING.
Fastighetsbeteckning; Målilla 4:27.

Dagslägesrapport

Gårdveda norra banvaktshus är byggt i exakt samma stil som det södra. Det är således byggt i trä och består av 1½ plan. Panelen är rödfärgad, liggande upptill och stående nertill. Vita är dock fönsterfoder, knut-brädor, vindskivor, med mera. På platsen finns även ett rödmålat uthus.

Mellan Gårdveda station och Gårdveda norra banvaktshus finns en mycket fin bågbro i järn. Den är, enligt vissa källor, banans enda bågbro.⁴

Bågbro vid Gårdveda norra banvaktshus.

15 - Målilla sanatoriums hållplats

Hållplats som öppnades vid invigningen av bandelen Virserum-Hultsfred.

FAKTARUTA - MÅLILLA SANATORIUM

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Målilla socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6F Vetlanda SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 6F 2j Målilla

Avstånd från Växjö; 103,3 km.^F
Avstånd från Hultsfred; 12,6 km.^F
Km; 78,9 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B
Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1940); Ms.^B
Signatur som statlig järnväg; Msa.^B
Öppnad som hållplats den 5/12 1922.^B

Historik

Målilla sanatoriums hållplats anlades för transport av anställda och patienter och för transport av materiel anlades ett sidospår. År 1924 byggdes en väntkur på platsen. Sidospåret revs före 1959.⁴

Dagslägesrapport

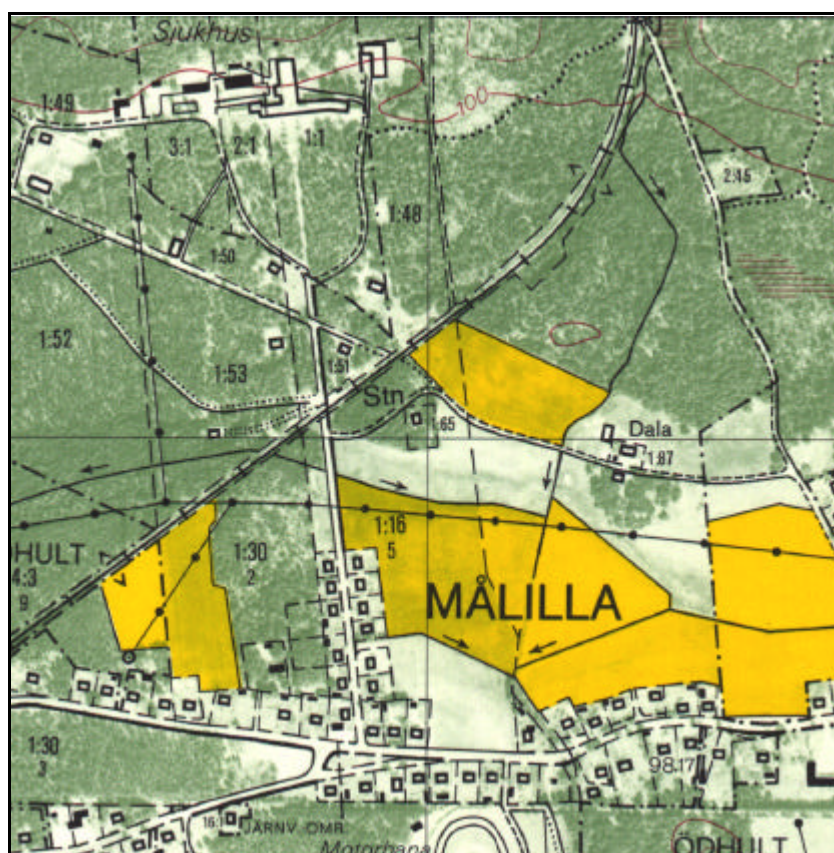
Vid Målilla sanatoriums hållplats finns ett genomgående spår. Järnvägen korsar allén upp till gamla sanatoriet som idag inrymmer Moliljans servicehem. I gatan vid vägövergången finns gaturäls och här finns även relativt nya ljussignaler som dock inte är igång. Från hållplatsen är det gångavstånd till gamla sanatoriet.

Själva hållplatsen ligger några meter från vägen och här finns en håll-platskur som talar om detta. Kuren är byggd i trä och gulmålad. Den har vitmålade foder, knutbrädor och vindskivor. Kuren är ganska stor och har en stor öppning på framsidan (mot järnvägen). På båda sidor om öppningen finns "fönster" utan glas. Inne är väggarna klädda med bänkar runt om. Utanför kuren finns en perrongkant i cement, en plåstins samt en stationsarmatur.

Foto- och kartdokumentation

Hållplatskuren vid Målilla sanatorium.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

16 - Ödhults station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Virserum-Hultsfred, ändrad till lastplats, därefter nedlagd. Åter till hållplats av VHVJ.

FAKTARUTA - ÖDHULT

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Målilla socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby SV
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 3a Hagelsrum

Ägare 1; Hans Hultén, Nyängsvägen 15, 2tr, 146 30 TULLINGE.
Ägare 2; Marie Berit Sjöberg, Nyängsvägen 15, 2tr, 146 30 TULLINGE.
Fastighetsbeteckning; Ödhult 7:2.

Avstånd från Växjö; 109,8 km.^A
Avstånd från Hultsfred; 6,1 km.^A
Km; 72,1 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B
Höjd över havet; 110,5 m.^A
Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1940); Öd.^B
Signatur som statlig järnväg; Ödh.^B
Öppnad som station den 5/12 1922.^B
Nedlagd 28/5 1972.^B
Återöppnad som hållplats 13/7 1987.^B

Historik

Ödhult omnämns 1932 som en statsdomän i Målilla kommun med järnvägsstation och i anslutning till denna poststation.³

Dagslägesrapport

Idag finns i Ödhult en fin stationsmiljö bevarad. Stationshuset är byggt i nationalromantisk stil efter samma ritning som både Flatens och Hultarps stationer.⁵ Stationshuset är i bra skick med, vad det verkar, nya dörrar. Fasaden är klädd med stående träpanel och målad i falurött med dörr- och fönsterfoder, knutbrädor och vindskivor i vitt.

Stationsområdet är även det (eller snarare har varit) i samma stil som i Flaten och Hultarp. I Ödhult återstår jordkällaren, perrongen och uthuset. Uthuset har fasad i falurött trä, fönsterfoder, knutbrädor och vindskivor i vitt, förrådsutrymmen, dass samt pissoir. Perrongen är låg och har cementkanter på båda sidor, vilket tyder på att det funnits mer än ett spår. Perrongen är inte belagd utan har ett ytlager av grus. I dag finns dock endast ett genomgående spår.

En rest som visar på stationens betydelse för människorna i bygden är det cykelställ som finns på stationsområdet. Liksom de 12 plintar i

huggen sten som är utplacerade symmetriskt 3x4 och som en gång har burit upp ett godsmagasin, förmodligen av samma typ som i Flaten och Hultarp.

Stationen i byn

Ödhults station ligger, liksom många av de övriga stationerna utmed smalspåret, mitt i skogen. Här finns några enstaka jordbruksplättar och hus som bildar en liten by. Man kan tänka sig vilken revolution det ändå blev när stationen kom till byn.

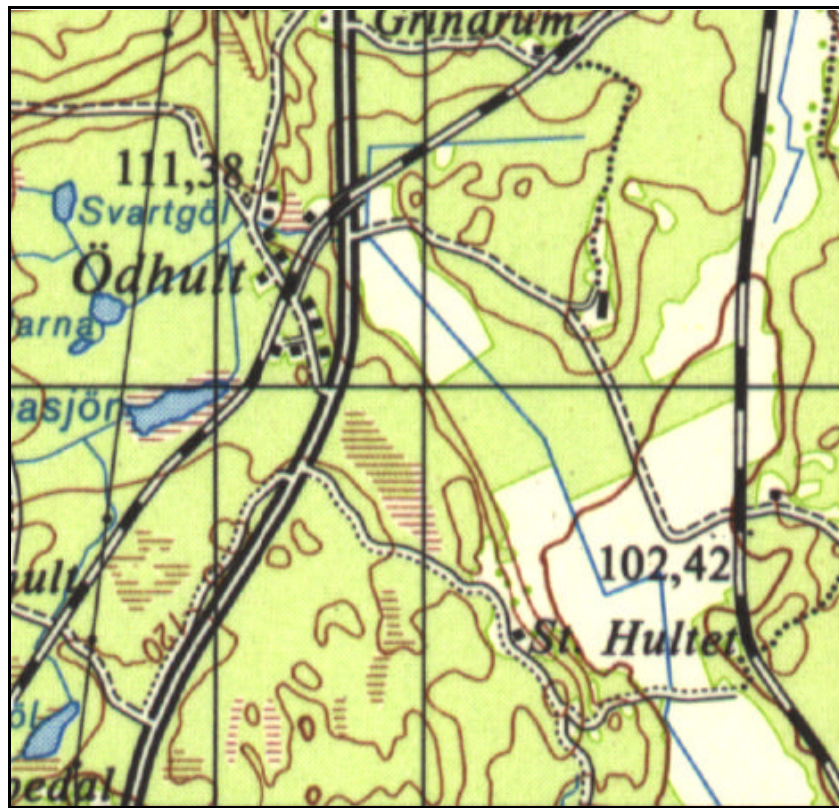
Foto- och kartdokumentation

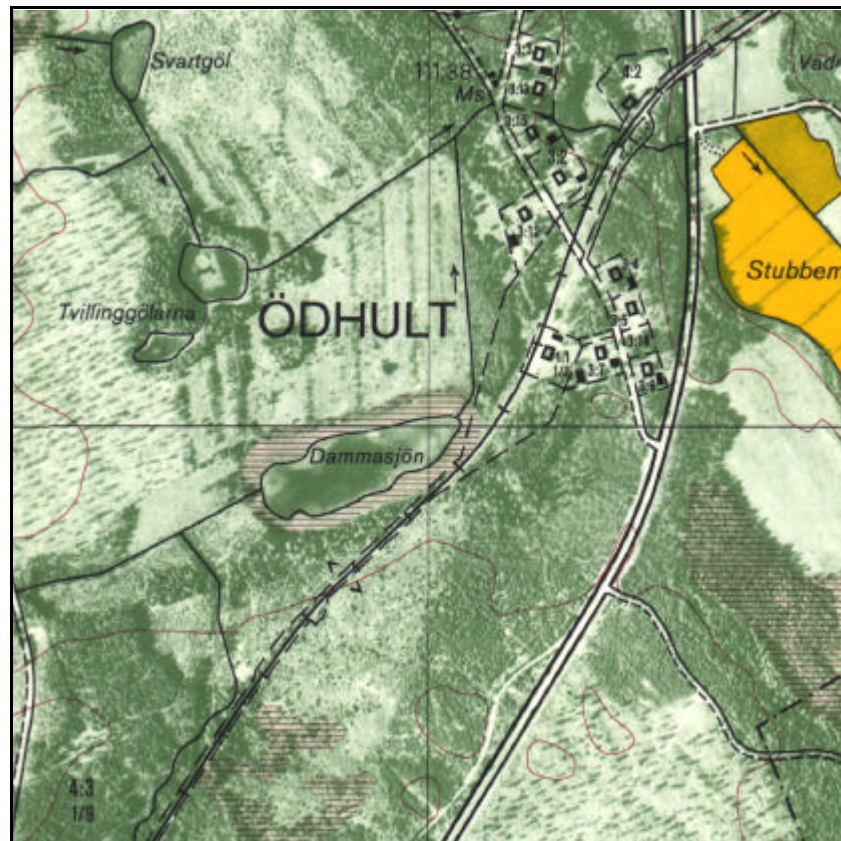
Stationen i Ödhult 1978 (Foto: SJF).

Stationen i Ödhult 1997 (Foto: JMH)

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

17 - Björkudds banvaktshus

FAKTARUTA - BJÖRKUDD

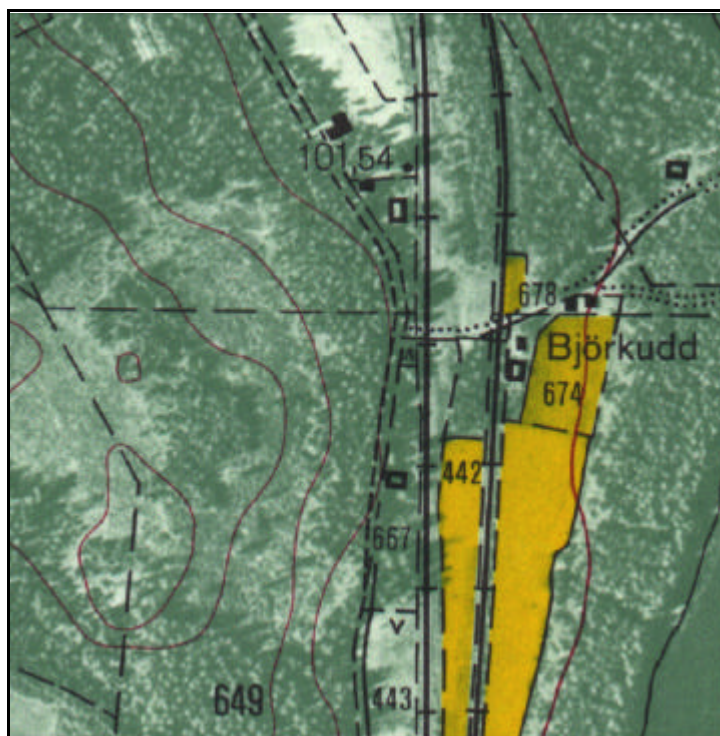
Kalmar län och Hultsfreds kommun.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby SV
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 4a Hultsfred

Ägare 1; Ralf Ragnar Horst Folke, Söderslättsgratan 38, 231 53 TRELLEBORG.
Ägare 2; Ann-Catrin Yvonne Kettisen/Folke, Rusthålllet 4183, 260 34 MÖRARP.
Fastighetsbeteckning; Hultsfred 3:134.

Dagslägesrapport

Björkudds banvaktshus är byggt i samma stil som Gårdvedas båda. Det är byggt i trä och består av 1½ plan. Taket är täckt av skiffer och panelen är rödfärgad, liggande upptill och stående nertill. Fönsterfoder, knut-brädor, vindskivor med mera är dock vitmålade. Huset är tillbyggt mot sjön. På platsen finns även ett rödmålat uthus som verkar vara tillbyggt eftersom grunden i ena änden består av huggen sten och i andra änden cement. En jordkällare med front i huggen sten finns på tomten och en bit bort en lada och två ihopbyggda lutor i falurött trä.

Vid Björkudds banvaktshus går smalspåret parallellt med normalspåret. Banvaktshuset ligger på sjösidan om spåren. Mellan smal- och normal-spåren finns grindstolpar i sten bevarade. Grindarna är dock borta.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

18 - Hultsfreds station

FAKTARUTA - HULTSFRED

Kalmar län och Hultsfreds kommun.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby SV
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 4a Hultsfred

Ägare; Staten SJ, Box 1153, 111 81 STOCKHOLM.
Fastighetsbeteckning; Hultsfred 2:1.

Avstånd från Växjö; 115,9 km.^A
Avstånd från Västervik; 70,5 km.^D
Km; 66,2 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B
Höjd över havet^A; 100,0 m.
Höjd över havet^D; 101,0 m.
Stationssignatur; Hf.^B
Öppnad som station den 11/11 1875.^B

Historik

Hultsfred omnämns 1900 som trafikplats med lastkaj och vagnvåg⁸ och 1909 som järnvägs- post- och telegrafstation i Vena socken vid de varandra mötande järnvägarna från Linköping, Nässjö, Oskarshamn, Vimmerby och Västervik. Samhället hade vid slutet av år 1900 668 invånare.¹⁵

Hultsfred omnämns 1932 som en viktig järnvägsknut och handelsort. Här knöts järnvägarna från Växjö och Linköping samman med Nässjö-Oskarshamns järnväg. I Hultsfred fanns Norra Kalmar läns sjukhem för kroniskt sjuka. Ett flertal olika industrier gjorde samhället till det betydande centrum det var. Tyngdpunkten inom industrin låg på trävaror, här fanns möbel- fabriker, snickerifabriker samt en tjärfabrik. Övriga arbetsgivare som nämns var mejeriet och en mekanisk verkstad.³

Hultsfred omnämns 1949 som köping med 3360 invånare. Samhället var en knutpunkt för statsbanorna Nässjö-Oskarshamn, Växjö-Hultsfred, Linköping-Hultsfred samt för privatbanan Västervik-Hultsfred. I Hultsfred dominerade då, liksom tidigare, träindustrierna men här fanns även mekaniska verkstäder, gasverk, gjuteri, slakteri och bryggeri.¹⁴

Dagslägesrapport

I Hultsfred ligger smalspåret lite avsides, på östra sidan av bangården, mot sjön Hulingen. Normalspåret dominerar och från stationshuset kan det vara svårt att urskilja smalspåret om man inte är medveten om att det finns där det finns.

Längst söderut på smalspårsbangården kommer ett spår in från Ödhult. Därefter delar det sig flera gånger, som mest finns det fem parallella spår på bangården. Därefter går spåren ihop igen för att i norr bli till två spår, ett stoppspår och ett spår som går vidare mot Vena.

Byggnaderna på smalspårsbangården är få. Längst söderut återfinns ett garage med stora portar i båda ändar. Garaget är byggt i trä och har en fasad av stående vit eller möjligen ljusgul träpanel. Portarna är målade i brunt och på båda sidor finns en dörr i vänstra porthalvan. Taket består av korrugerad eternit. På detta område finns även en lastbrygga i trä på ett underlag av räls och pelare av cement.

I höjd med stationshuset kan man ta sig till smalspårets perrong både till fots och med andra transportmedel eftersom det finns ilagd gaturäls. De fem spåren har här gått ihop till två, ett på vardera sidan om perrongen.

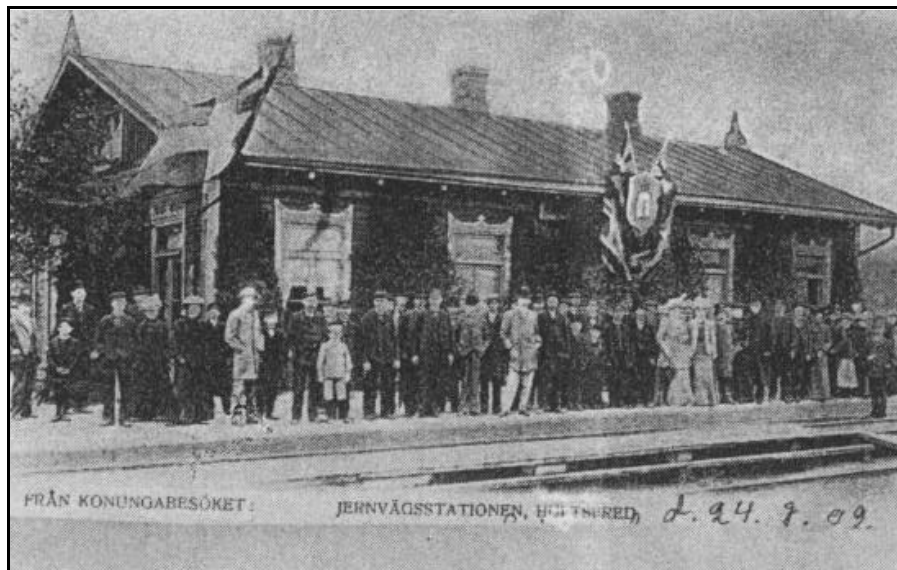
När det gäller perrongen är endast halva i rätt höjd för på- och avstigande, denna har kanter i cement. Den andra halvan har inga kanter utan är anlagd direkt på marken. Båda halvorna har dock ett yt-lager av asfalt.

Öster om perrongen finns ett dressingarage för två dressiner. Det har en fasad av röd stående träpanel, bruna portar och vindskivor samt plåttak.

I norra delen av bangården blir det västra spåret till ett stoppspår invid en lastkaj med järnskodd cementkant. Denna lastkaj har smalspåret gemensamt med normalspåret. Det östra spåret går vidare till Vena.

Utmed hela bangården följs banan av ett linspel för semaforer.

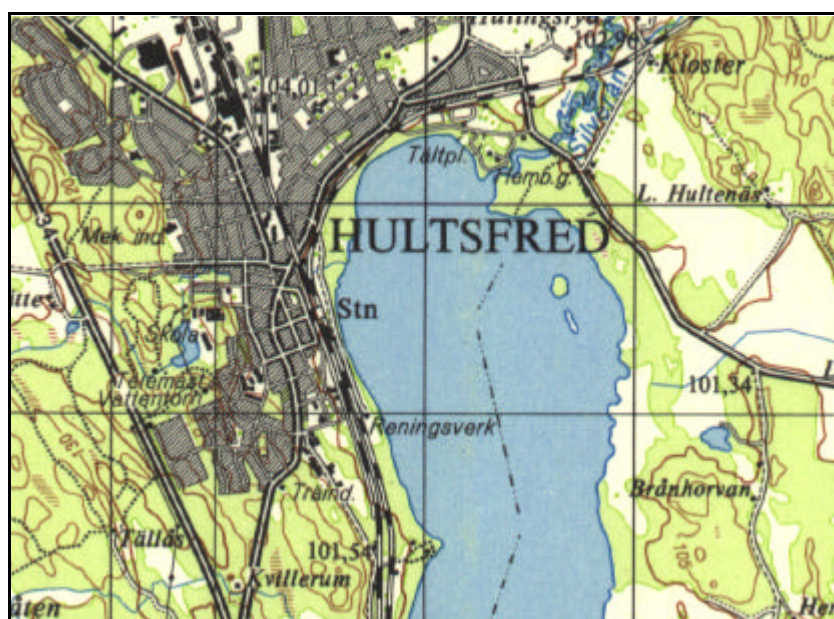
Foto- och kartdokumentation

Hultsfreds station 1909 (Foto från AK).

Hultsfreds station idag.

Utsnitt ur Gröna kartan.

19 - Hultsfreds banvaktshus

FAKTARUTA - HULTSFREDS BV

Kalmar län och Hultsfreds kommun.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby SV
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 4a Hultsfred

Ägare; Växjö-Hultsfred-Västervik Järnvägsaktiebolag (Adv. Ingemar Qvarnström).
Fastighetsbeteckning; Hultsfred 2:6.

Dagslägesrapport

Banvaktshuset i Hultsfred ligger en bit från det nuvarande spåret. Anledningen till detta är att banan har lagts om. Både den ekonomiska och den topografiska kartan visar detta tydligt.

Banvaktshuset håller i dagarna (juni 2001) på att renoveras. Fortfarande är det dock en liten faluröd stuga av trä. Fasaden är klädd med stående träpanel och liggande timmer i utbygget framtill. Panelen upptill på gavlarna avslutas nedåt i en spets för varje bräda. Fönstren och dörr-fodren är vitmålade och dörrarna grönmålade. Taket är av tegel.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

20 - Hultsfreds hembygdsparks hållplats

FAKTARUTA – HULTSFREDS HEMBYGDSPARK

Kalmar län och Hultsfreds kommun.

Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby SV

Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 4a Hultsfred

Avstånd från Västervik; 69,3 km.^F

Avstånd från Hultsfred; 1,2 km.^F

Km; 65,0 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B

Stationssignatur; Hft.^B

Öppnad som hållplats av VHVJ i augusti 1987.^B

Dagslägesrapport

Hultsfreds hembygdsparks hållplats är en sent tillkommen skapelse. Den är bra belägen vid folket park och ett sätt att kunna slussa in smal-spåret i en ny tid. En tid då turismen är en större näringsgren än skogs- eller verkstadsindustri. Vid hållplatsen finns ett genomgående spår och vid detta en perrongkant bestående av olika typer av cement-block. Perrongen har ett ytlager av grus och flera långa och breda trappsteg ned mot hembygdsparkens parkering. Kring perrongen finns räcken av brädor.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

21 - Klosters hållplats

Hållplats som öppnades av SMAB och användes vid två festivaler.

FAKTARUTA - KLOSTER

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Vena socken.

Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby SV

Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 4a Hultsfred

Avstånd från Västervik; 68,4 km.^F

Avstånd från Hultsfred; 2,1 km.^F

Km; 64,1 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B

Stationssignatur; Ktr.^B

Öppnad som hållplats den 9/6 1997.^B

Nedlagd 1999.^B

Dagslägesrapport

Vid Klosters hållplats finns inga lämningar kvar.

22 - Ormestorp/Gnöttelns hållplats

FAKTARUTA - ORMESTORP/GNÖTTELN

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Vena socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby NV
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 5b Vena

Avstånd från Västervik; 65,0 km.^F

Avstånd från Hultsfred; 5,5 km.^F

Km; 60,7 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B

Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949); Gn.^B

Signatur som statlig järnväg; Gnl.^B

Öppnad som hållplats 1944.

Historik

Ormestorp omnämns 1932 som en by i Vena kommun med jord- och skogsbruk som enda näringar. Inget nämns om järnvägen.³

Ormestorp/Gnötteln är ett udda namn. Skälet till namnet är att byn heter Ormestorp och den närbelägna sjön heter Gnötteln. När hållplatsen öppnades 1944 kallades den för Ormestorp men redan året därpå ändrades namnet till Gnötteln eftersom risken för förväxling med den skånska stationen Ormestorp var för stor.¹⁹ Vid Ormestorp/Gnötteln låg tidigare ett banvaktshus, enligt Generalstabens karta från 1943.

Dagslägesrapport

Ormestorp/Gnöttelns hållplats ligger vid en vägkorsning. Från början fanns det öster om vägen och söder om järnvägen ett banvaktshus som numera är rivet. De enda rester som finns kvar är tomten med en brunn och vissa delar av grunden till huset.

I Ormestorp/Gnötteln finns ett genomgående spår. Öster om vägen och norr om järnvägen finns en perrongkant av cementblock som är sammanfogade med järnbeslag. Perrongen har ett ytlager av grus. Här finns en plåstins och en namnskylt i trä där namnet dock har fallit bort.

Vid korsningen finns en signalanläggning som är i funktion.

Foto- och kartdokumentation

Hållplatsen vid Ormestorp/Gnötteln idag.

Utsnitt ur Gröna kartan.

23 - Vena station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Jenny-Hultsfred, sedermera ändrad till lastplats.

FAKTARUTA - VENA

Kalmar län, Hultsfreds kommun och gamla Vena socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby NV
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 5b Vena

Ägare; Växjö-Hultsfred-Västervik Järnvägsaktiebolag (Adv. Ingemar Qvarnström).
Fastighetsbeteckning; Käreby 1:38.

Avstånd från Västervik; 60,2 km.^D

Avstånd från Hultsfred; 10,8 km.^D

Km; 55,9 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B

Höjd över havet; 89,0 m.^A

Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949); Ha/Va.^B

Signatur som statlig järnväg; Vena.^B

Öppnad som station den 16/11 1879.^B

Historik

Styrelsen för HWJ beslutade 1877 att bygga Vena station. Man skrev kontrakt med en byggmästare att uppföra ett stationshus och en plattform av trä till en kostnad av 4000 kronor. Enligt kontraktet uppfördes stationshuset av fem verktrum tjockt, liggande timmer. Taket var av papp.

Året därpå skrevs ett nytt kontrakt med samme byggmästare om uppförande av ett "ekonomihus av större slaget". Allt skulle vara klart till den 1 juni 1879. Enligt protokoll från besiktningen av järnvägen, innan den kunde öppnas, nämns att det även fanns ett godsmagasin.

I Vena station fanns flera väntsalar. I sammanträdesprotokoll från järnvägsstyrelsen år 1881 bifölles en ansökan om att Hvena sockens sparbank skulle få använda sig av väntsalar i stationshuset för sammanträden och en begäran av Hvena aftonskola att två gånger i veckan få begagna tredje klassens väntsal för undervisning i räknekonst och skrivning.

Andra årtal av vikt i Vena stations historia är;⁶

- * 1908, då stationen renoverades.
- * 1911, då man beslutade att teckna telefonabonnemang för stationen.
- * 1927, då det sattes upp nya fällbommar vid stationen.
- * 1937, då Pressbyrån uppförde en kiosk.
- * 1944, då stationen nedklassades till hållplats.
- * 1970, då Vena station avbemannades den 1 juni.
- * 1972, då godsombudet fick sin arbetsplats förlagd till en tjänstevagn.
- * 1973, då det nedslitna och oanvända stationshuset revs.
- * 1977, då godsombudet drogs in.

* 1978, då sidospår och växlar revs.

Vena (Hvena) omnämns 1900 som trafikplats utmed N.V.H.J.⁸, 1932 som station på Norsholm-Västervik-Hultsfreds järnväg³, 1951 som stations-samhälle med 420 invånare och smärre industrier¹⁶ och 1952 som stations-samhälle och by i Vena kommun och järnvägsstation på Västervik-Hultsfreds järnväg med post- telefon- och telegrafstation i anslutning till denna. I samhället fanns såg, hyvleri och mejeri samt diverse handel och hantverk.¹¹

Vena klassades 1921 som andraklasstation. Här fanns poststation i anslutning till stationshuset, ett frilastspår med plats för 20 vagnar och en lastkaj med plats för två vagnar. Belysningssystemet drevs med både elektricitet och gas. År 1921 var det 56 km till Jenny från Vena.²

Dagslägesrapport

Vid Vena station finns inget stationshus kvar. De enda hus som finns kvar är ett magasin i rödfärgat trä som verkar vara nyrenoverat och en likaledes rödfärgad dressinbod.

Av en ganska stor bangård återstår endast en stor plan. Den korsas dock av ett genomgående spår och ett stoppspår. Mellan dessa spår finns en perrong med cementkanter på båda sidor. Vid perrongen finns den en plåt-stins och en stationsarmatur. På bangården finns även två klotväxlar och en krananordning för lastning och lossning av gods.

Stationen i byn

Vena kyrkby har sedan gammalt fungerat som centrum för ett stort omland. Byn ligger i ett stort jordbruksområde och fanns redan innan järnvägens tillkomst. Järnvägen borde dock ha inneburit ett uppsving för byn efter-som jordbruksvarorna nu kunde sälja för avsalu i större utsträckning än tidigare. Produkterna fick ett större värde.

Foto- och kartdokumentation

Vena station med bank vid slutet av 1800-talet (Foto från AK).

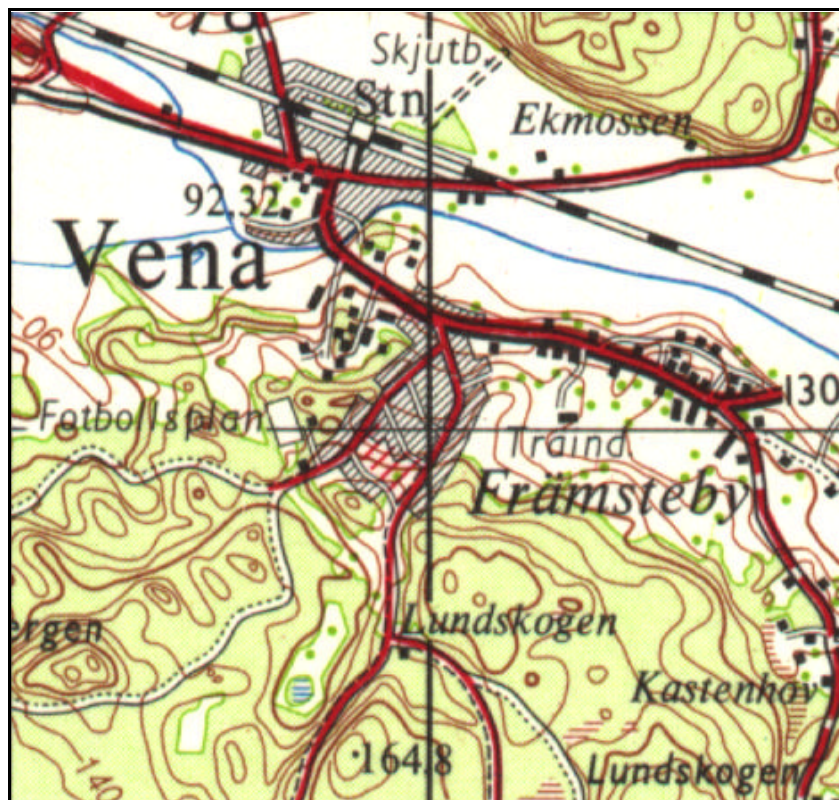
Vena station efter 1972 (Foto från TJF).

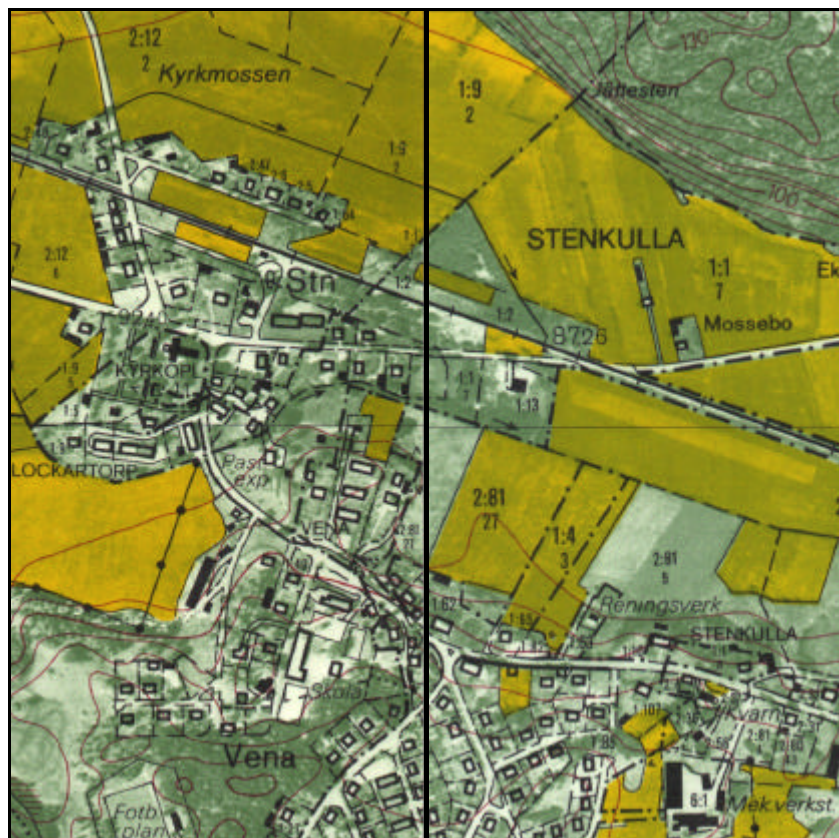
Hållplatskur vid Vena efter 1973 (Foto från TJF).

Godsmagasinet i Vena 1999 (Foto: JMH).

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

24 - Väderums station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Jenny-Hultsfred, först ändrad till lastplats, sedan till hållplats.

FAKTARUTA - VÄDERUM

Kalmar län, Vimmerby kommun och gamla Tuna socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby NV
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 5d Tälleryd

Ägare; Tage Sjöman, Hallströmsgatan 14, 593 31 VÄSTERVIK.
Fastighetsbeteckning; Holfredstorp 1:12.

Avstånd från Västervik; 52,8 km.^D
Avstånd från Hultsfred; 17,7 km.^D
Km; 48,5 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B
Höjd över havet; 109,0 m.^D
Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949); Vm.^B
Signatur som statlig järnväg; Väm.^B
Öppnad som station den 16/11 1879.^B

Historik

Väderum omnämns 1900 som trafikplats utmed N.V.H.J.⁸ och 1932 som håll-plats med post- och telefonstation i Tuna kommun på järnvägen Västervik-Hultsfred.¹¹

Väderum klassades 1921 som förstaklasstation. Här fanns poststation i anslutning till stationshuset och ett frilastspår med plats för tio vagnar. Belysningssystemet drevs med fotogen. År 1921 var det 48 km till Jenny från Väderum.²

Dagslägesrapport

Vid Väderums station finns idag endast ett genomgående spår kvar, alla tidigare stickspår är borttagna. Vid det enda genomgående spåret finns en perrongkant av cement och perrongen har ett ytlager av grus. Vid perrongen finns även en plåtstins bevarad samt en stationsarmatur.

Stationshuset är litet, det består av ett plan och fasaden är klädd med faluröd stående panel. Dörr- och fönsterfoder samt knutbrädor är vita. Huset ser gammalt ut. Det är förmodligen inte renoverat på länge.

På platsen finns även ett uthus med dass, vedbod och förrådsutrymmen. Dassen är bokstavligen uppdelade mellan kvinnor och män, över ena dörren sitter nämligen en skylt med texten "Kvinnor". Uthusets fasad består till hälften av stående panel och till hälften av liggande timmer. Uthuset är rött och har vita dörrfoder, knutbrädor samt vindskivor. På tomten finns även bevarad en jordkällare med front i huggen sten.

Strax efter stationen, mot Västervik, finns en mycket välarbetad stensatt trumma, en tidigare planskild korsning?

Stationen i byn

Väderums station ligger i ett område med spridd jordbruksmark omgiven av skogsmark. I närheten finns dock Väderums gård som kan ha varit en stor användare av järnvägen och kanske rentav en finansiär när det begav sig.

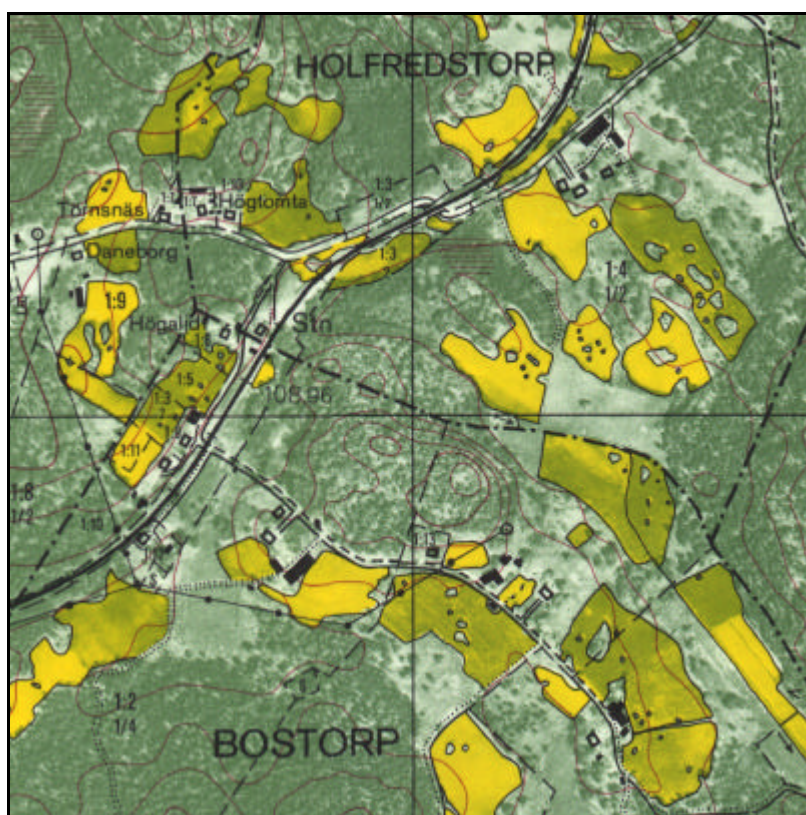
Foto- och kartdokumentation

Väderums station 1998 (Foto: JMH).

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

25 - Tuna station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Jenny-Hultsfred.

FAKTARUTA – TUNA STN

Kalmar län, Vimmerby kommun och gamla Tuna socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby NV
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 6d Tuna

Ägare; Småländska Smalspåret AB, Box 117 /Göran Edgren/, 391 20 KALMAR.
Fastighetsbeteckning; Knastorp 1:33.

Avstånd från Västervik; 47,5 km.^D
Avstånd från Hultsfred; 23,0 km.^D
Km; 43,2 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B
Höjd över havet; 126,2 m.^D
Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949); Tu.^B
Signatur som statlig järnväg; Tna.^B
Öppnad som station den 16/11 1879.^B

Historik

Tuna omnämns 1900 som trafikplats utmed N.V.H.J.⁸ och 1952 som stations-samhälle i Tuna kommun och järnvägsstation på Västervik-Hultsfreds järnväg med post- telefon- och telegrafstation i anslutning till denna.¹¹

Tuna klassades 1921 som andraklasstation. Här fanns poststation i anslutning till stationshuset, ett frilastspår med plats för 35 vagnar och en lastkaj med plats för två vagnar. Belysningsystemet drevs med fotogen. År 1921 var det 43 km till Jenny från Tuna.²

Dagslägesrapport

Vid platsen för Tuna station finns inget stationshus kvar, det revs 1979.¹⁹ Platsen skvallrar dock om var det stått. Här finns en stor grusplan med en jättelik gran som framsidan på stationshuset har vänt mot. Numera används planen som parkering för banken samt för en sopsorteringsanläggning. Närmare spåren står en relativt ny friggebod som fungerar som hållplatskur. Här finns även en plåtstins och en stationsarmatur.

På spårområdet mitt för platsen där stationen en gång låg finns idag tre spår. Mellan det första och andra spåret finns en perrong med cement-kanter på båda sidor och med ett ytlager av grus. Efter tredje spåret finns en lastkaj i huggen sten. Här finns även en övergång med gaturäls.

Söder ut från stationsområdet står, på det första spåret, ett stort antal överföringsvagnar(7), somliga med kopplingsstång, andra utan. Vid detta spår finns även ett magasin som numera verkar vara ombyggt till garage. Ombyggt är även spårområdet på detta håll. Av ett flertal

stickspår är alla numera bortkopplade och de tre spår som finns vid gamla stationen går här samman i ett enda. Rester som tyder på att det funnits fler spår är det stoppspår som finns kvar men som inte är anslutet till banan.

Norr ut från stationsområdet står, på första spåret, en vagn med skrot och kol. Spåret är på detta håll ett stoppspår. Därefter finns en dressinbod och därefter går de två kvarvarande spåren ihop till ett och passerar sedan landsvägen. Vid denna korsning finns, på stationssidan en verkstad och på motstående sida ett magasin.

Över hela spårområdet finns flera klotväxlar, både i och ur funktion.

Stationen i byn

Tuna nya samhälle är uppbyggt utefter järnvägen. Här löper gator parallellt med järnvägen på båda sidor. Utmed den gata som ligger på stations-sidan finns numera endast en butik, men husens arkitektur visar på att det tidigare funnits flera. Här finns även verkstäder för både bilar och cyklar, vissa nedlagda, andra med verksamhet i full gång.

Precis söder om järnvägsstationen finns brandstationen, vilken kan ha varit en logisk placering dels med tanke på att stationen inrymde telefonväxeln och dels med tanke på den brandfara ett tåg trots allt medförde. Vid en inbromsning kunde gnistor spridas från järnhjulen och på ångloken tid kunde gnistor spridas från eldningen.

Tuna är en gammal kyrkby. Denna ligger dock en bit sydost från det nya samhället. Kyrkbyn var under sin tid ett centrum för ett stort jord-bruksområde. Det är intressant att tänka sig hur de olika krafterna bakom järnvägsetableringen tänkte och handlade. Det var säkert helt i linje med tanken att bryta ny mark.

Foto- och kartdokumentation

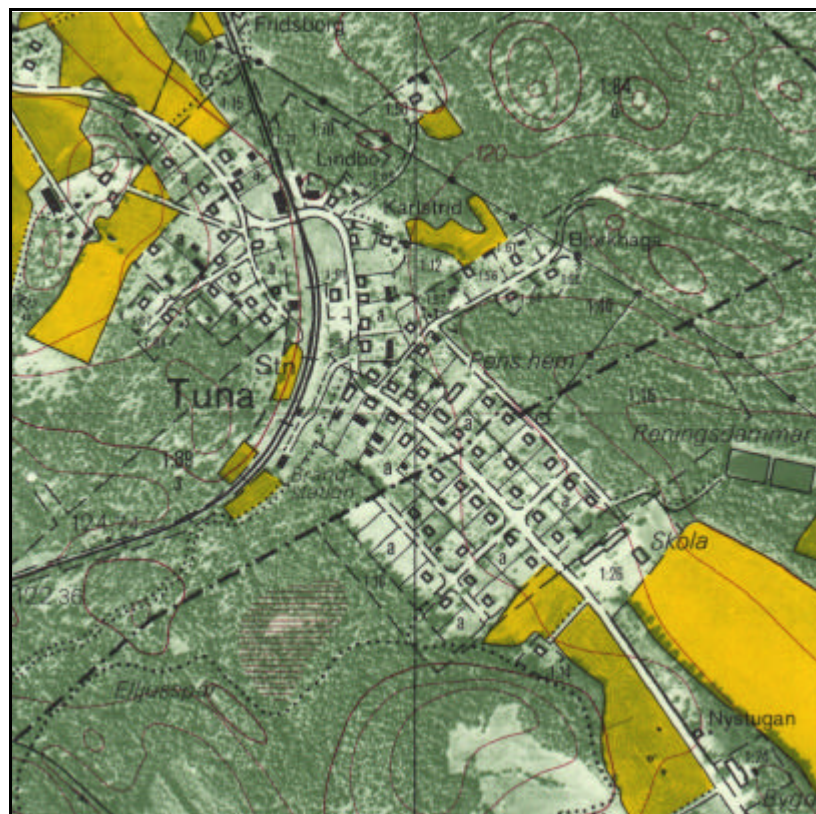
Tuna station 1903 (Foto från TJF).

Tuna station 1978 (Foto från SJF).

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

26 - Tuna banvaktshus

FAKTARUTA - TUNA BV

Kalmar län, Vimmerby kommun och gamla Tuna socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby NV
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 6d Tuna

Ägare; Småländska Smalspåret AB, Box 117 /Göran Edgren/, 391 20 KALMAR.
Fastighetsbeteckning; Knastorp 1:34.

Dagslägesrapport

Tuna banvaktshus låg vid järnvägsövergången i Tuna samhälle. Idag finns inget kvar av själva banvaktshuset. De byggnader som finns på platsen är nybyggda. Kvar finns dock en jordkällare.

27 - Spångenäs station

Station som öppnades i samband med nybyggnationen av Vimmerby-Spångenäs järnväg⁹ och sedermera ändrades till lastplats.

FAKTARUTA - SPÅNGENÄS

Kalmar län, Vimmerby kommun och gamla Tuna socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby NV
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 7d Blädda

Ägare; Småländska Smalspåret AB, Box 117 /Göran Edgren/, 391 20 KALMAR.
Fastighetsbeteckning; Odens valehult 1:18.

Avstånd från Västervik; 44,6 km.^D
Avstånd från Hultsfred; 25,7 km.^D
Km; 40,5 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B
Höjd över havet; 115,0 m.^D
Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949); Sg.^B
Signatur som statlig järnväg; Spä.^B
Öppnad som station den 26/2 1906.^B
Nedklassad till lastplats 1961.

Historik

Spångenäs var mellan åren 1906 och 1958 en järnvägsknut med bibana till Vimmerby. Här har funnits stationshus, godsmagasin, lokstall och över-nattningshus för personalen.¹⁹

Spångenäs klassades 1921 som andraklasstation. Här fanns poststation i anslutning till stationshuset, ett frilastspår med plats för 15 vagnar och en lastkaj med plats för tre vagnar. Här fanns ett bispår till *Grus-gropen*, en kolgivningsbrygga för korgar, en vattenkastare och ett stallrum för lok samt en vändskiva med 10,5 meters diameter.

Belysningsystemet drevs med fotogen men på bangården hade man så kallad luxbelysning. Vid Spångenäs anslöt Vimmerby-Spångenäs järnväg (V.S.J.). År 1921 var det 40 km till Jenny från Spångenäs.²

Spångenäs omnämns 1952 som station i Tuna kommun på de båda linjerna Västervik-Hultsfred och Vimmerby-Spångenäs med poststation.¹¹

Dagslägesrapport

Stationshuset i Spångenäs är numera rivet och idag går landsvägen tvärs igenom väntsalen. Stationens vändplan finns dock kvar och runt denna, upp på höjderna omkring ligger 5-10 bostadshus. Vid spårområdet norr om landsvägen finns en friggebod med träperrong och plåstins. Spåren är idag två till antalet men mot Västervik går de ihop till ett enda. På andra sidan spåren finns rester av en bangård. Inga magasin eller lok-stall men däremot ett stensatt fundament till en vändskiva, en raserad lastkaj samt en mycket fin gammal jordkällare.

Strax nordost om stationsområdet ligger ett mycket stort gammalt hus som en gång i tiden var övernattningshus för järnvägsanställda. Huset har en gång varit mycket fint. Det är i 2½ plan med tillhörande uthus och jord-källare. Numera är det nedslitet.

Sydväst om stationsområdet har det tidigare löpt ett spår mot Vimmerby men detta är numera rivet. Banvallen är dock väl synlig. Utmed denna går ett nylagt spår till ett lokstall, som också verkar vara nybyggt. Här går även ett spår till en grusgrop, var det funnits en gammal kolugn för tillverkning av gengaskol under andra världskriget.

Hela området sydväst om stationsområdet är idag ett materielupplag.

Stationen i byn

Runt stationen i Spångenäs kom en by att uppstå. Här fanns tidigare en fin stationsmiljö med stationshuset och gårdsplanen i centrum. Kring dessa byggdes en by upp. Idag finns endast byn och landsvägen kvar men säkerligen var Spångenäs en gång i tiden centrum för ett stort omland av jordbruks- och skogsmark. Dessutom kom Spångenäs att bli en knutpunkt.

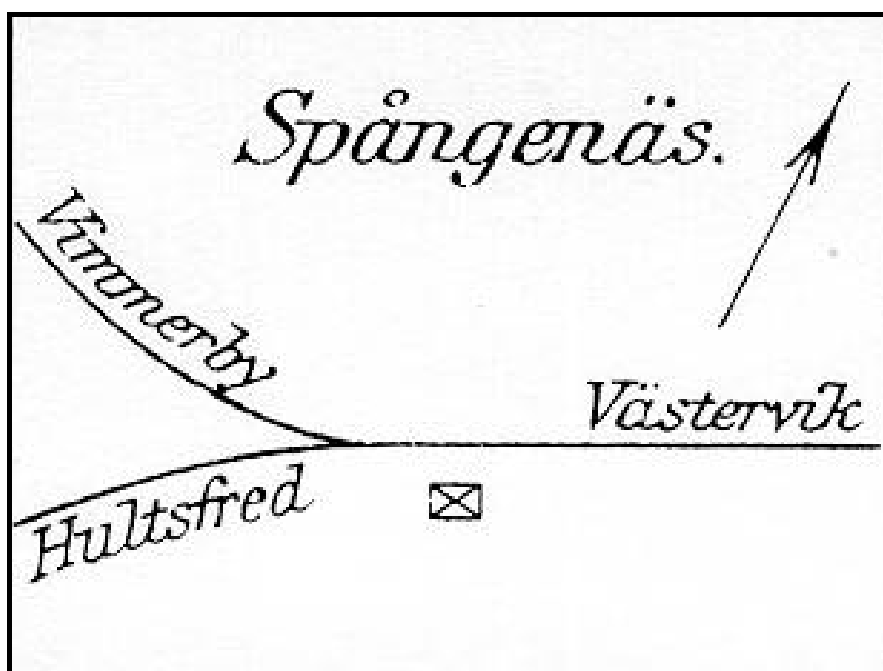
Foto-, bild- och kartdokumentation

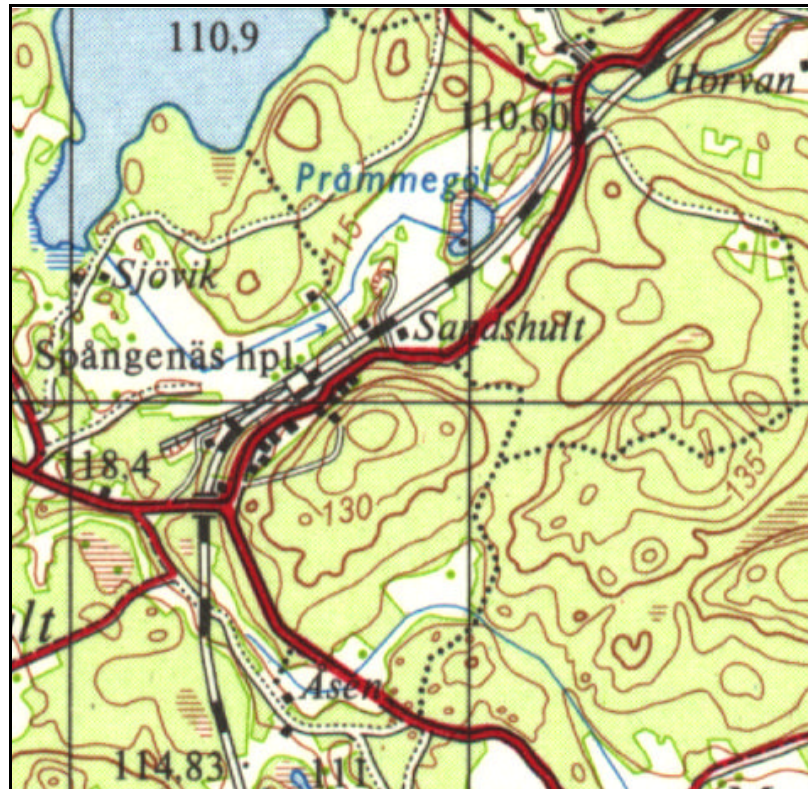
Spångenäs 1956 (Foto från TJF).

Spångenäs 1999 (Foto: JMH).

Kartskiss över Spångenäs från 1921.

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

28 - Blägda station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Jenny-Hultsfred, först ändrad till lastplats, sedan till hållplats.

FAKTARUTA - BLÄGDA

Kalmar län, Vimmerby kommun och gamla Frödinge socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby NV
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 7d Blägda

Ägare; Gösta Blomberg, Björkdalen, Blägda 136, 598 93 VIMMERBY.
Fastighetsbeteckning; Blägda 1:13.

Avstånd från Västervik; 42,9 km.^D

Avstånd från Hultsfred; 27,6 km.^D

Km; 3,6 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B

Höjd över havet; 107,5 m.^D

Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949); Bl.^B

Signatur som statlig järnväg; Blä.^B

Öppnad som station den 16/11 1879.^B

Historik

Blägda omnämns 1900 som trafikplats med lastkaj⁸ och 1952 som hållplats i Frödinge kommun på Västervik-Hultsfreds järnväg med post- och telefon-station.¹¹

Blägda klassades 1921 som förstaklasstation. Här fanns poststation i anslutning till stationshuset, ett frilastspår med plats för 11 vagnar, en lastkaj med plats för två vagnar samt en vattenkastare för lok. Be-lysningsystemet drevs med fotogen och det var 38 km till Jenny.²

Dagslägesrapport

Stationshuset i Blägda är idag privatbostad och som sådan mycket ombyggd från originalskick. Huset är även tilläggsisolerat. På området finns en jordkällare, ett uthus och ett fristående dass bevarat. På tomten finns också, bland annat, ett nytt garage.

Spårområdet består av ett genomgående spår. Här finns en perrongkant i cement och en plåstins. Perrongens ytlager har varit av grus, men är numera igenväxt. Tidigare gick ett spår från Blägda till Yxern men detta finns inte kvar. Kvar finns dock den järnvägsbank som spåret till Yxern låg på. Järnvägsbanken är en mycket välarbetad skapelse i huggen sten med vilkens hjälp banan tog sig upp till rätt nivå.

Stationen i byn

Blägda station ligger i ett område där skogen dominerar. Några små jord-bruksområden finns dock men inte någon by. Det verkar inte heller ha funnits någon. Dagens situation kan visserligen skilja sig från den som rådde för över 120 år sedan, men det kan vara så att stationen tillkom som växelstation mot Yxern.

Foto- och kartdokumentation

Stationen i Blägda 1978 (Foto från SJF).

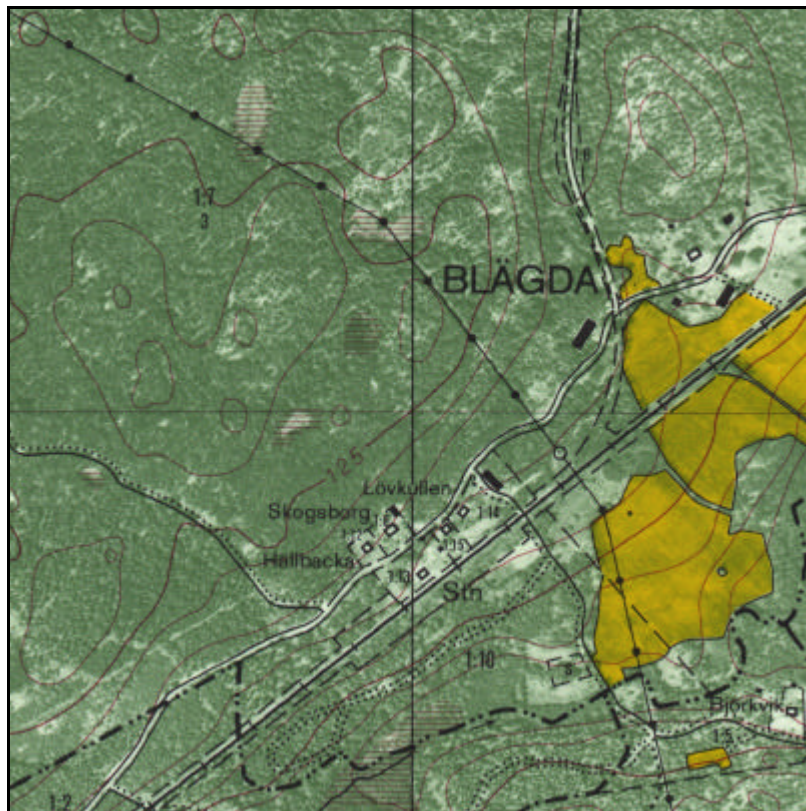

Jan Mark de Haan (c) 1999

Stationen i Blägda 1999 (Foto: JMH).

Avträdet i Blägda.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

29 - Yxerns station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Jenny-Hultsfred.

FAKTARUTA - YXERN

Kalmar län, Vimmerby kommun och gamla Frödinge socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby NV
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 7d Blägda

Ägare1; Ulf Göran Andersson, Borgåslingen 16, 224 72 LUND.
Ägare 2; Inga-Lena Hultén, Näktergalsvägen 50, 247 36 SÖDRA SANDBY.
Fastighetsbeteckning; Krogsfall 1:22.

Avstånd från Blägda; 2,0.^B
Stationssignatur som enskild järnväg; Yx.^B
Öppnad som station den 16/11 1879.^B
Nedlagd 1940.^B

Historik

Yxern omnämns 1900 som trafikplats som saknade ”samtrafik med stationer vid andra järnvägar”.⁸

Yxern klassades 1921 som förstaklasstation. Det betonas att Yxern endast hade lokal godstrafik vid sidobana från Blägda. Här fanns ett frilast-spår med plats för 30 vagnar, en lastkaj med plats för två vagnar samt ytterligare en lastbrygga. Vid Yxern fanns även en hamn med ett djup av 1½ meter, en kajlängd på 25 meter samt ett hamnspår med plats för 12 vagnar. Belysningssystemet vid Yxern drevs av fotogen. År 1921 var det 40 km till Jenny från Yxern.²

Dagslägesrapport

Stationen i Yxern har inte varit i bruk i 60 år. Trots det kan man se att det en gång har varit en station. Stationshuset är byggt i vinkel och renoverat. Fasaden är klädd med stående träpanel. Upptill är denna rödmålad och nedtill är den vitmålad. Taket är av plåt. Uthuset med dass finns bevarat, liksom en jordkällare.

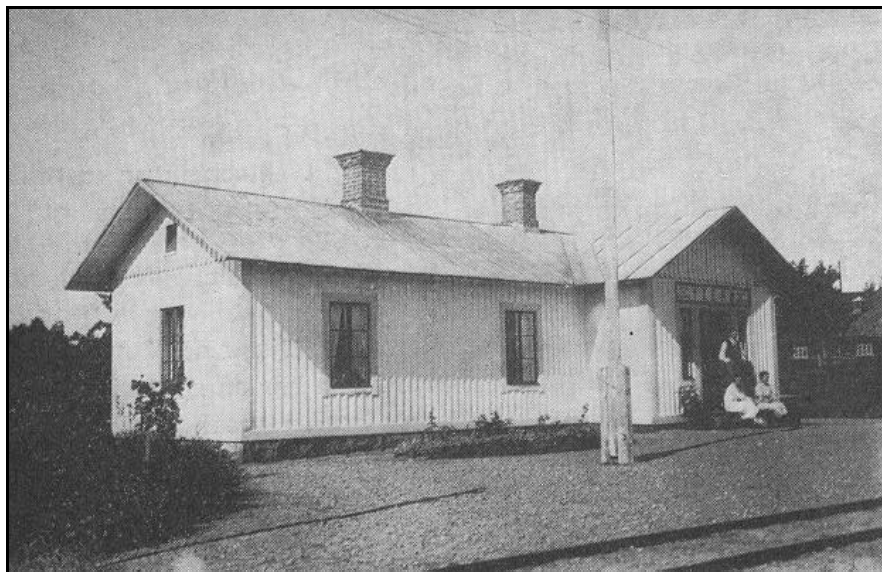
Stationen i byn

Yxerns station ligger i ett jordbruksområde där en station var viktig för att transportera produkter. Det viktigaste skälet till att banan byggdes var dock förmodligen det faktum att man från sjön Yxern tog upp sjömalm för vidare transport till, bland annat, Ankarsrums bruk.

Foto- och kartdokumentering

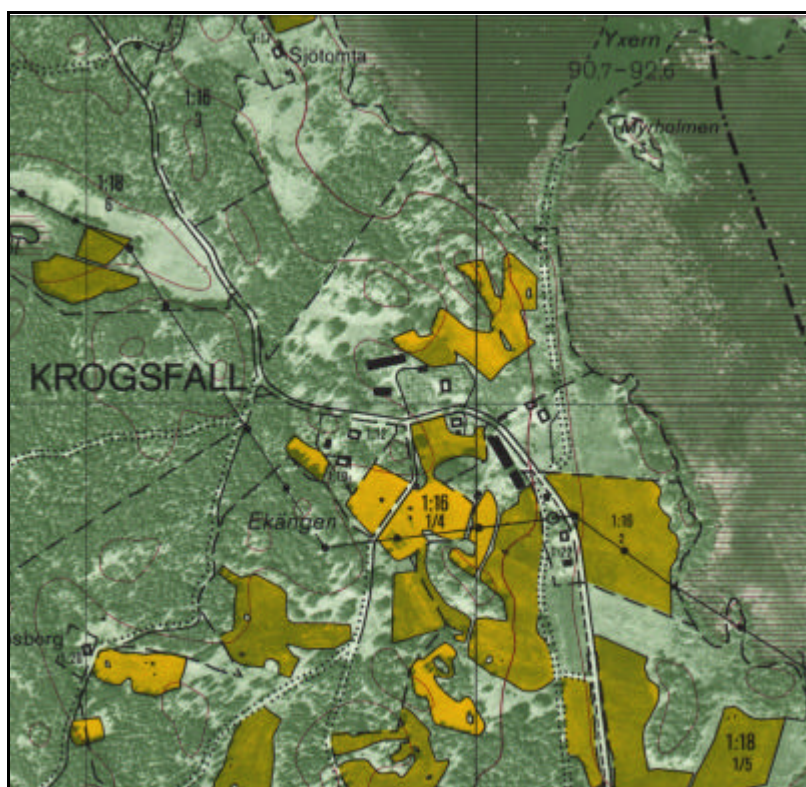
Stationen i Yxern 1901 (Foto från TJF).

Stationen i Yxern under första halvan av 1900-talet.

Stationen i Yxern 1966 (Foto från TJF).

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

30 – *Apelkullens banvaktshus*

FAKTARUTA - APELKULLEN

Kalmar län, Vimmerby kommun och gamla Frödinge socken.

Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby NV

Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 7d Blägda

Banvaktshusnummer; 47

Ägare 1; Magnus Andersson, Magasinsgränd 1, 1tr, 582 26 LINKÖPING.

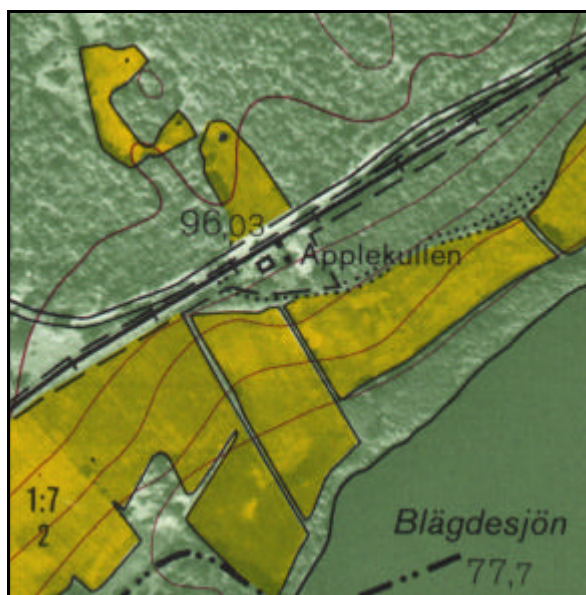
Ägare 2; Thomas Andersson, Munkhagsgatan 108 B, 2tr, 587 25 LINKÖPING.

Ägare 3; Bjarne Gometz, Skolgatan 22, 577 30 HULTSFRED.

Ägare 4; Torsten Lindholm, FRANKRIKE.

Fastighetsbeteckning; Blägda 1:16.

Foto- och kartdokumentation

Apelkullen 1999 (Foto: JMH) och utsnitt ur Ekonomiska kartan.

31 - Totebo station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Jenny-Hultsfred, sedermera ändrad till hållplats.

FAKTARUTA - TOTEBO

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Hjorted socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby NV
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 7e Totebo

Ägare; Småländska Smalspåret AB, Box 117/Adv. Göran Edgren/39120 KALMAR.
Fastighetsbeteckning; Totebo 1:34.

Avstånd från Västervik – 39,0 km.^D

Avstånd från Hultsfred – 31,5 km.^D

Km – 34,6 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B

Höjd över havet – 83,0 m.^D

Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949) – Tb.^B

Signatur som statlig järnväg – Tob.^B

Öppnad som station den 16/11 1879.^B

Nedklassad till hållplats 1982.^B

Historik

Totebo omnämns 1900 som trafikplats med lastkaj⁸ och 1949 som järnvägs-station med tillhörande post- och telefonstation i Hjorteds kommun. I samhället fanns snickerifabriker och sågverk.¹⁴

Totebo klassades 1921 som förstaklasstation. Här fanns poststation i anslutning till stationshuset, ett frilastspår med plats för 10 vagnar och en lastkaj också den med plats för tio vagnar. Belysningsystemet drevs med fotogen. År 1921 var det 34 km till Jenny från Totebo.²

Dagslägesrapport

Totebo station är i bra skick. Den är relativt nyrenoverad och stations-miljön är bevarad. Stationshuset är byggt i 1½ plan och har en fasad av stående faluröd locklistpanel i trä. Sitt funkisinspirerade utseende fick stationen vid mitten av 1940-talet.¹⁹ Inuti finns väntsalen bevarad. Intill finns en jordkällare och ett uthus med likaledes stående faluröd locklistpanel i trä och med svartmålade detaljer. Här finns också ett litet falurött godsmagasin med dressingarage. Lastbryggan i trä som en gång funnits på magasinet är borta.

På spårområdet finns ett genomgående spår och ett stickspår. Precis utanför stationshuset finns en perrong mellan spåren. Perrongkanterna är tillverkade i cement och perrongen har ett ytlager av grus. Här finns ett flertal stationsarmaturer. Väster ut har det funnits flera stickspår som numera är borta. Kvar finns dock en lastkaj i cement med järnkant. För fler detaljer, se Edlund & Johannisson 1995.

Stationen i byn

Totebo station ligger invid idrottsplatsen Tollevi strax väster om samhället. Varför stationen anlades här är svårt att säga, kanske hade det med tomtpriser eller tillgänglighet att göra. Samhället ligger en bit från stationen vid ett vattendrag, därför kan man dra slutsatsen att detta borde vara den ursprungliga platsen för Totebo. Här kunde man, redan innan järnvägen kom till byn, få vatten till kraft och föda.

Foto- och kartdokumentation

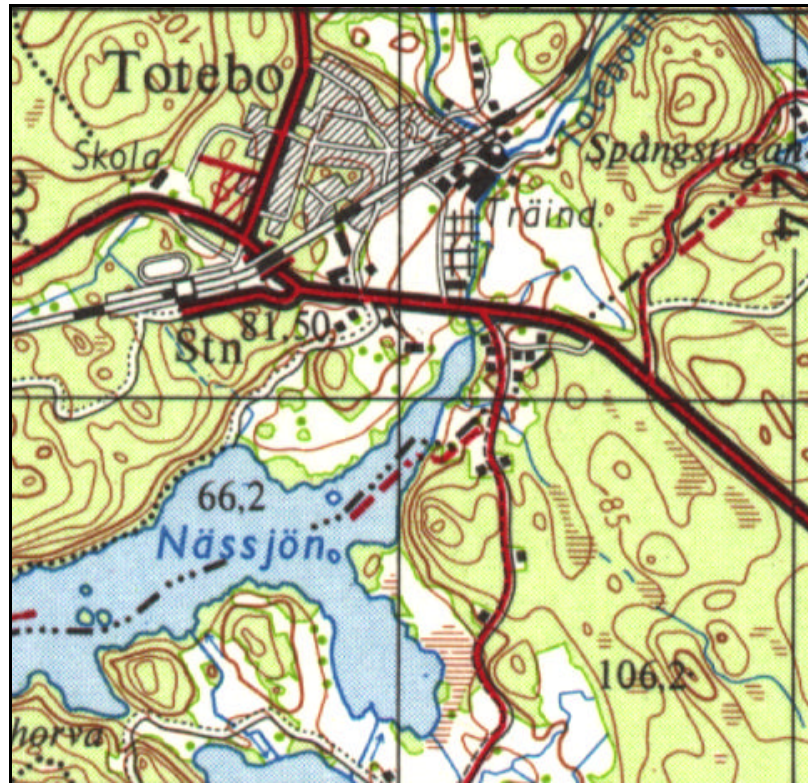
Totebo station från spårsidan (Foto från TJF).

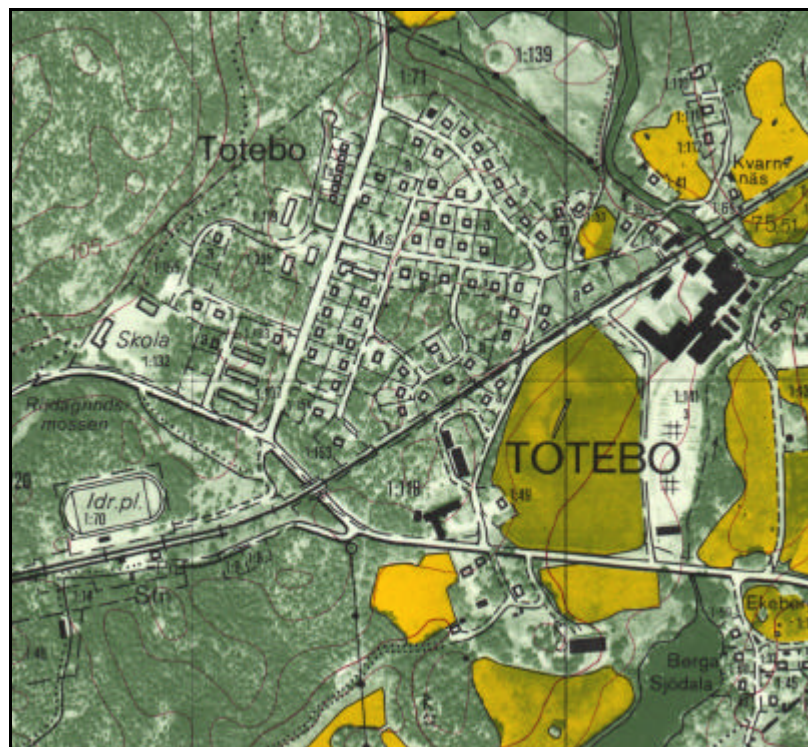
Totebo station omkring 1915 (Foto från TJF).

Totebo station 1999 (Foto: JMH).

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

32 - Hjorteds station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Jenny-Hultsfred, först ändrad till lastplats, sedan till hållplats.

FAKTARUTA - HJORTED

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Hjorted socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby NO
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 8f Norrhult

Ägare; Ragnar Blom, Sjöslätt, 590 90 ANKARSRUM.
Fastighetsbeteckning; Rumhult 1:10.

Avstånd från Västervik; 33,4 km.^D
Avstånd från Hultsfred; 37,1 km.^D
Km; 29,1 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B
Höjd över havet; 73,5 m.^D
Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949); Hj.^B
Signatur som statlig järnväg; Hjt.^B
Öppnad som station den 16/11 1879.^B

Historik

Hjorted omnämns 1900 som trafikplats utmed N.V.H.J.⁸ och 1952 som håll-plats i Hjorteds kommun med adress Hjorteds station, icke att förväxlas med Hjorteds post-, telefon- och telegrafstation som fanns i Hjorteds kyrkby cirka åtta kilometer från stationen.¹¹

Hjorted klassades 1921 som andraklasstation. Här fanns poststation i anslutning till stationshuset, ett frilastspår med plats för 10 vagnar och en lastkaj med plats för två vagnar. Belysningssystemet drevs med fotogen. År 1921 var det 29 km till Jenny från Hjorted.²

Hjorteds kyrkby omnämns 1909 som ort med institut för dövstumma ”hvilket sedan 1896 från döfstumskoledistriktens skolor mottagit sådana sinnes-slöa, bildbara döfstumma, som icke kunnat undervisas tillsammans med distriktsskolornas lärjungar”¹⁵ och 1949 som en ort med träindustrier, landstingets sjukhem och döfstumsinstitut.¹⁴

Dagslägesrapport

Stationsområdet i Hjorted är mycket omgjort. Stationshuset finns kvar och är ombyggt i flera omgångar, både under den tid då det var station och efter det blivit sålt till privatperson, vilket skedde under 1960-talet.¹⁹ Huset är byggt i trä och har fasaden klädd med faluröd stående träpanel. Enligt den nuvarande ägaren finns de gamla postboxarna be-varade i stationshuset, de är 36 till antalet. Enligt samma källa till-byggdes huset, bland annat, 1952. Här finns även flera uthus, vissa är gamla medan andra är av yngre datum. En jordkällare finns kvar, liksom plintar som en gång burit upp en redskapsbod. Av de två godsmagasin som en gång funnits, finns inga

rester kvar. Samma gäller för de spår som en gång fanns. Numera är det bara ett genomgående spår i Hjorted.

Kvar finns dock rester av tiden som hållplats. En hållplatskur med stora spröjsade glastrutor och dörr på spårsidan. Inuti finns väggfasta bänkar. Fasaden är klädd med röd stående locklistpanel, spröjsarna är vita. En perrongkant i cement, en plåttins och en stationsarmatur av modell V finns också kvar.

För fler detaljer, se Edlund & Johannisson 1995.

Stationen i byn

Hjortedes station ligger en bit från kyrkbyn med samma namn. Stationen ligger i ett skogsområde och har förmodligen fungerat som logistik-centrum för skogsprodukter och trävaror, detta understryks av den såg som funnits i närheten. Att stationen ligger en bra bit från kyrkbyn har ofta lett till missförstånd. Otaliga är de unga sjuksystrar som kommit till Hjortedes station för att tjänstgöra vid landstingets sjukhem, för-bluffat sett sig omkring och insett att de haft en flera kilometer lång promenad framför sig för att komma till bebodda trakter.

Foto- och kartdokumentation

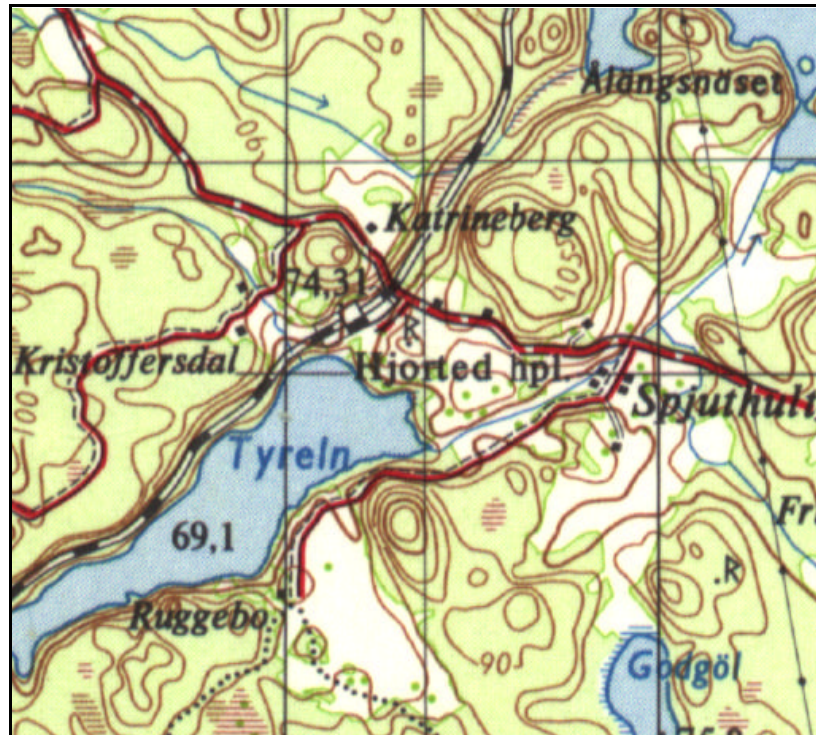
Hållplatsen i Hjorted på 70-talet (Foto från TJF).

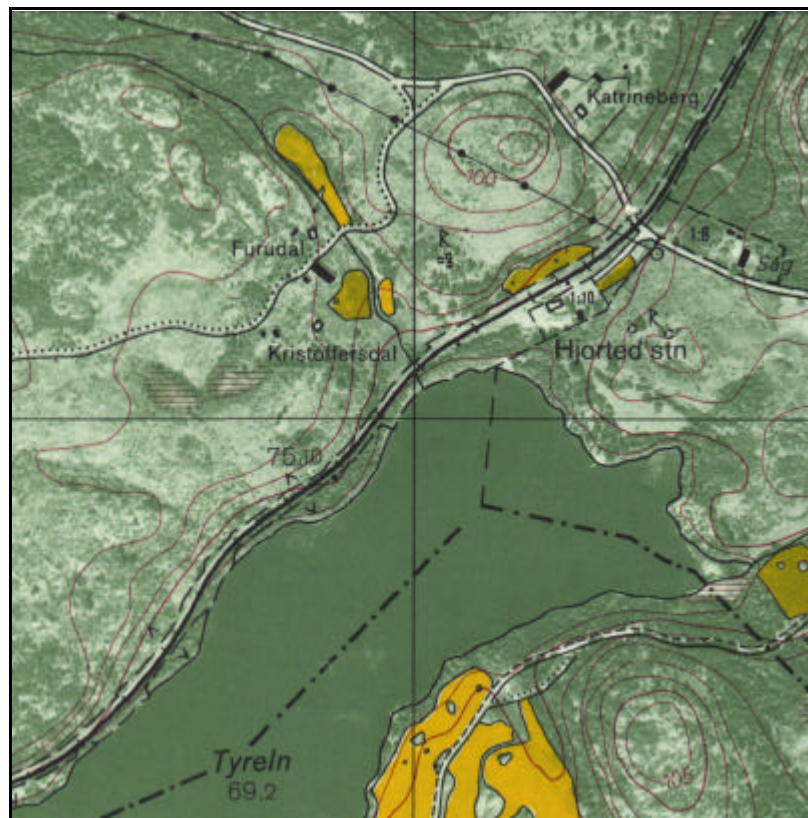
Hjorteds hållplats 1998 (Foto: JMH).

Utsnitt ur Generalstabens karta över Sverige.

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

33 - Bressfalls lastplats

Lastplats som öppnades vid invigningen av bandelen Jenny-Hultsfred.

FAKTARUTA - BRESSFALL

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Hjorted socken.

Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby NO

Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 8f Norrhult

Avstånd från Västervik; 30,6 km.^F

Avstånd från Hultsfred; 39,9 km.^F

Km; 26,3 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B

Stationssignatur; Bf.^B

Öppnad som lastplats den 16/11 1879.^B

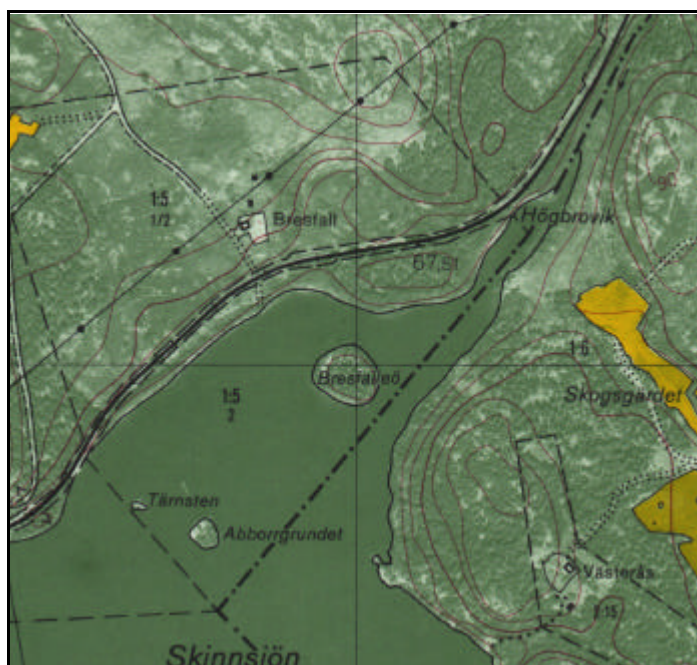
Nedlagd 1915.

Historik

År 1900 omnämns Bressfall (då Bresfall) som en trafikplats som saknade ”samtrafik med stationer vid andra järnvägar” och som inte var ”öppen för privat telegrafering”.⁸

Dagslägesrapport

Vid Bressfalls lastplats finns inga lämningar kvar.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

34 - Fagersand hållplats

FAKTARUTA - FAGERSAND

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Hjorted socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby NO
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 9f Toppetorp

Avstånd från Västervik; 28,5 km.^F
Avstånd från Hultsfred; 42,0 km.^F
Km; 24,2 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B
Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949); Fd.^B
Signatur som statlig järnväg; Fsd.^B
Öppnad som hållplats 1944.^B

Dagslägesrapport

På platsen fanns tidigare ett banvaktshus men idag finns inga rester förutom en jordkällare på södersidan som kan ha tillhört ett sådant.

På norrsidan om järnvägen finns en hållplatskur med fasad i röd tvär-gående träpanel. Knutbrädor och vindskivor är vitmålade. Taket är täckt av tegel. Perrongen har en kant av cement och ett ytlager av grus. Här finns bänkar och en plåstins. Hållplatsen är belägen mellan riksvägen och smalspåret. Dessutom korsas spåret av en liten grusväg på platsen. Gaturälsen har här fått stå tillbaka för brädor.

För fler detaljer, se Edlund & Johannisson 1995.

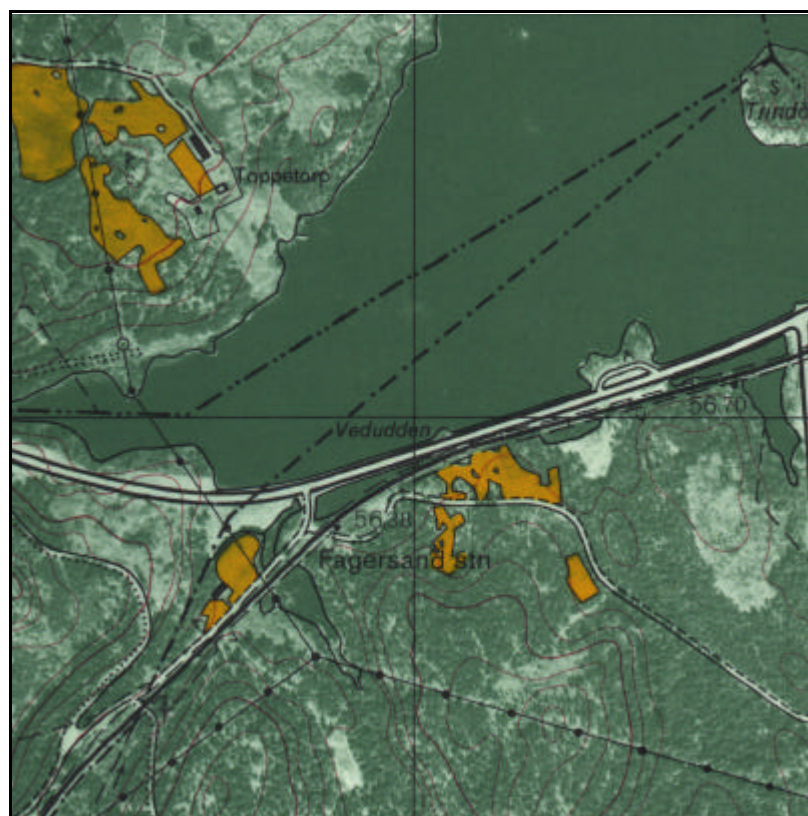
Foto- och kartdokumentation

Fagersands hållplats 1999 (Foto: JMH).

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

35 - Långsjöns hållplats

FAKTARUTA - LÅNGSJÖN

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Hjorted socken.

Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby NO

Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 9f Toppetorp

Avstånd från Västervik; 28,1 km.^F

Avstånd från Hultsfred; 42,4 km.^F

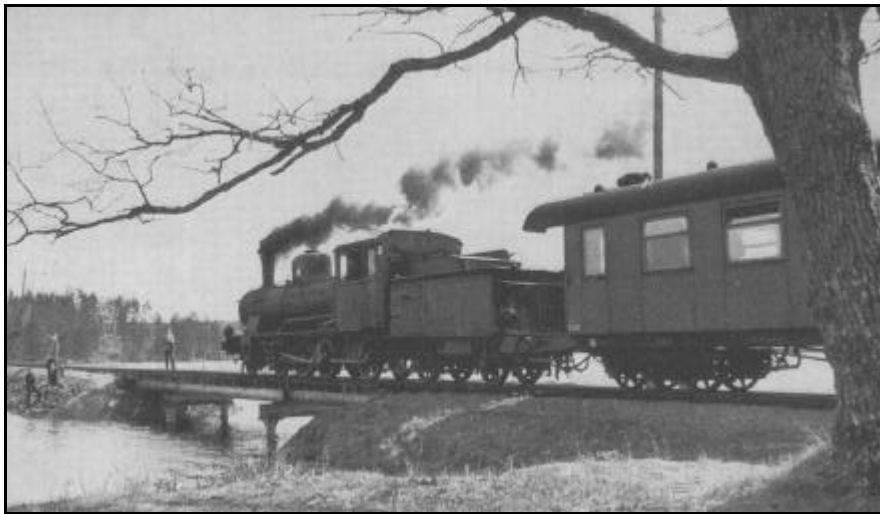
Km; 23,8 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B

Stationssignatur; Låö.^B

Öppnad som hållplats av VHVJ 1991.^B

Dagslägesrapport

Långsjöns hållplats, ett stenkast från Fagersands dito, ligger utmed en lång raksträcka vid riksväg 33 och Långsjön. Här finns en nyuppförd stuga som kallas *Stationshuset*. Denna är, liksom det tillhörande ut-huset, rödmålad. Stugan består av liggande timmer och uthuset är klätt med stående panel. Invid järnvägen finns en perrong i trä.

Järnvägsbank och bro vid Långsjön.

36 - Ankarsrums station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Jenny-Hultsfred, först ändrad till lastplats, sedan åter till station.

FAKTARUTA - ANKARSRUM

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Hallingebergs socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby NO
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 9g Ankarsrum

Ägare; Växjö-Hultsfred-Västerviks järnväg, N Långg 51/Adv J Singvall/392 31 KALMAR.
Fastighetsbeteckning; Ankarsrum 2:1.

Avstånd från Västervik; 25,6 km.^D

Avstånd från Hultsfred; 44,9 km.^D

Km; 21,2 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B

Höjd över havet; 61,0 m.^D

Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949); Am.^B

Signatur som statlig järnväg; Akm.^B

Öppnad som station den 16/11 1879.^B

Historik

Ankarsrums station är det största stationshuset på linjen, utöver änd-stationerna. Storleken berodde på att den även skulle hysa poststation och delar av järnvägens förvaltning.¹⁹

Ankarsrum omnämns 1900 som trafikplats med ett sidospår till Ankarsrums bruk på 616 meter, en lastkaj samt en vagnvåg. Dessutom nämns att "Från hufvudlinien utgår i närheten af Ankarsrums station ett 1,395 m. långt sidospår till Ankarsrums lastplats vid Långsjön, hvarå underhålles ångbåtsförbindelse med det på 10 km. afstånd vid sjöns norra ända belägna Hummelstad". Även Hallingeberg och Blackstad socknar hade sjö- förbindelse med Ankarsrum.⁸ Bruket hade 1904 456 anställda.¹⁷

Ankarsrum klassades 1921 som fjärdeklasstation. Här fanns poststation i anslutning till stationshuset, ett frilastspår med plats för fyra vagnar och en lastkaj med plats för åtta vagnar, bispår till Ankarsrums Bruk och hamn samt en vagnvåg med 20 tons bärighet. Hamnen hade ett djup av 1,5 meter, en kajlängd på 100 meter samt ett hamnspår med plats för 25 vagnar. Här fanns en kolgivningsbrygga för korgar, en vattenkastare för lok, två stallrum för lok samt en vändskiva med 4,8 meters diameter. Belysningsystemet drevs med elektricitet och gas. År 1921 var det 21 km till Jenny från Ankarsrum.² Fem år senare omnämns att det vid Ankarsrums station fanns bibanor till "kolhuset och malmbackarna".⁹

Ankarsrum omnämns 1949 som brukssamhälle i Hallingebergs socken med 1900 invånare och med bruk med 650 anställda som tillverkade det mesta.¹⁵ Tre år senare omnämns Ankarsrum som

brukssamhälle i Hallingebergs kommun. Ankarsrum hade då järnvägsstation på linjen Västervik-Hultsfred med postexpedition, telefon- och telegrafstation.¹¹

Dagslägesrapport

Stationshuset i Ankarsrum är i mycket gott skick, då det nyligen är re-staurerat. Huset är i två våningar med vind, det har gul rappning och ett skärmtak mot spårsidan.

För fler detaljer, se Edlund & Johannisson.

Andra byggnader som är bevarade är ett magasin strax öster om stations-huset och ett magasin strax väster om stationshuset. Godsmagasinet öster om stationshuset är välbevarat. Det står på plintar av sten och fasaden är klädd med faluröd liggande panel. Knutar och andra trädetaljer är vita. De portar som finns på magasinet är bruna. Lastbryggan som en gång fanns mot spårsidan är dock borta. Magasinet väster om stationshuset är totalt ombyggt och inrymmer numera en pizzeria.

På spårområdet finns ett genomgående spår och ett växelspår. Mellan spåren finns en asfalterad perrong med kanter i cement. Över spåren finns fyra stationsarmaturer. Stationsområdet har tidigare haft flera spår, vilka numera är rivna. Detta tydliggörs av det stora antal klot-växlar som finns på området. Även det faktum att det på motstående sida från stationen, några hundra meter västerut, finns två lastkajer tyder på detta. Den ena lastkajen är byggd av cementblock och järnskodd på ovansidan. Den andra lastkajen är byggd i huggen sten och numera tämligen raserad.

Av stickspåren till bruket eller sjöspåret finns inget kvar men man kan följa spåren av spåren ganska enkelt. Till bruket gick spåret över en mycket fin stensatt bro. De fundament som bar upp bron finns kvar.

Stationen i byn

Ankarsrums station är helt naturligt placerad mitt i det samhälle där bruket en gång var den viktigaste arbetsgivaren. Brukspatronerna Gustaf och Alfred de Maré vid Ankarsrums bruk var två av de drivande när det gällde järnvägens byggande. Att Ankarsrum skulle få en station var en förutsättning för att banan överhuvudtaget skulle byggas. För mer information, se historiken hos, bland annat, hwj.nu.

Foto- och kartdokumentation

Ankarsrums station omkring 1900 (Foto från TJF).

Godsmagasinet i Ankarsrum 1997 (Foto från TJF).

Ankarsrums station 1999 (Foto: JMH).

Utsnitt ur Generalstaben karta över Sverige.

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

37 - Tjursbo banvaktshus

FAKTARUTA - TJURSBO BV

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Hallingebergs socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 6G Vimmerby NO
Kartblad Ekonomiska kartan; 6G 9g Ankarsrum

Banvaktshusnummer; 13
Byggt mellan 1879 och 1880.
Rivet 1962.

Dagslägesrapport

På platsen för Tjursbo banvaktshus finns idag endast grunden av huggen sten och en jordkällare kvar. Gladhammars hembygdsförening satte 1982 upp en minnestavla med information om årtal, banvakt, med mera.

38 - Tjursbo hållplats

FAKTARUTA - TJURSBÖ

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Gladhammars socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 7G Västervik SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 7G 0h Fårhult

Avstånd från Västervik; 20,1 km.^F

Avstånd från Hultsfred; 50,4 km.^F

Km; 15,8 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B

Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949); Tj.^B

Signatur som statlig järnväg; Tju.^B

Öppnad som hållplats 1944.^B

Nedlagd av VHVJ 1988.^B

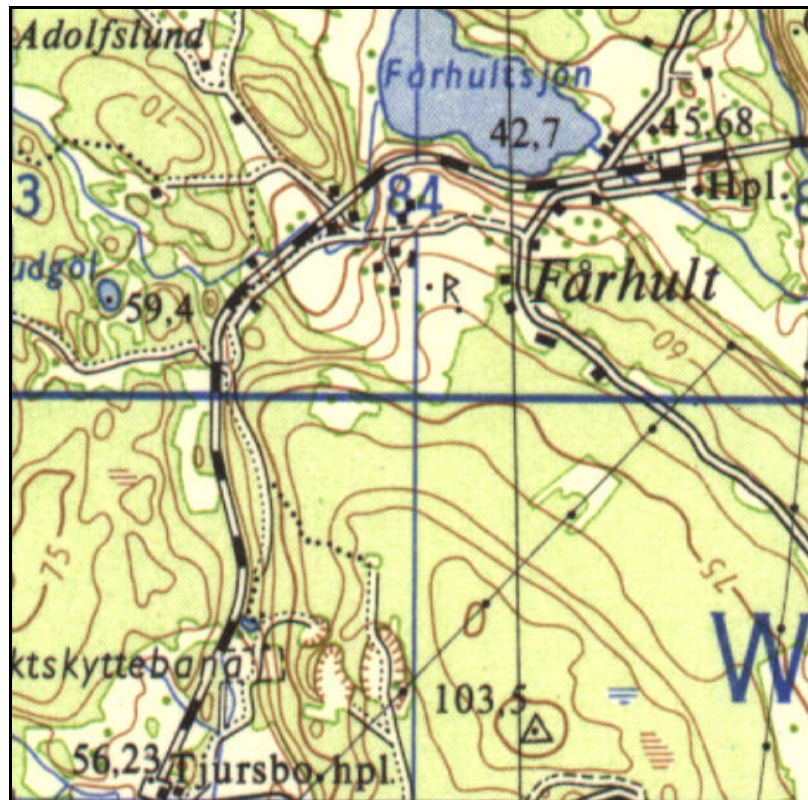
Dagslägesrapport

Vid Tjursbo hållplats finns inga lämningar kvar.

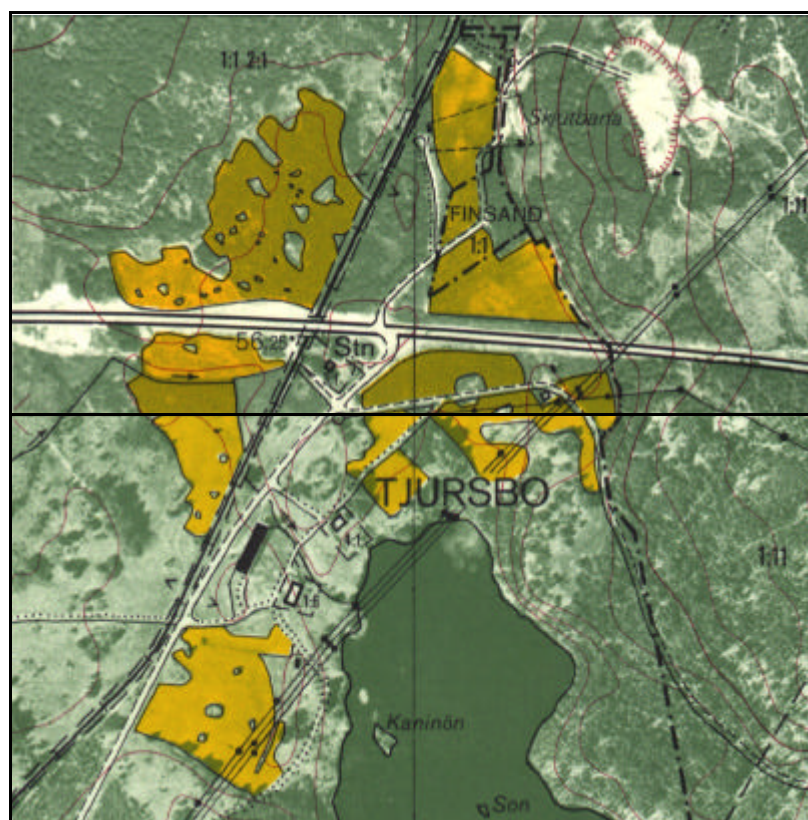
Foto- och kartdokumentation

Tjursbo hållplats 1978 (Foto: SJF).

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

39 - Fårhults station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Jenny-Hultsfred, först ändrad till lastplats, sedan till hållplats.

FAKTARUTA - FÅRHULT

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Gladhammars socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 7G Västervik SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 7G 0h Fårhult

Ägare; Carina Jönsson, Lindgården, Fårhult, 593 96 VÄSTERVIK.
Fastighetsbeteckning; Fårhult 2:27.

Avstånd från Västervik; 17,8 km.^D
Avstånd från Hultsfred; 52,7 km.^D
Km; 13,3 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B
Höjd över havet; 45,5 m.^D
Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949); Fh.^B
Signatur som statlig järnväg; Fåt.^B
Öppnad som station den 16/11 1879.^B

Historik

Fårhult klassades 1921 som förstaklasstation. Här fanns poststation i anslutning till stationshuset, ett frilastspår med plats för tio vagnar, en lastkaj med plats för tre vagnar samt ytterligare en lastbrygga för lastning av träkol. Belysningssystemet drevs av fotogen, på bangården hade man luxbelysning. År 1921 var det 13 km till Jenny från Fårhult.²

Fårhult omnämns 1900 som trafikplats med lastkaj⁸ och 1952 som hållplats i Gladhammars kommun på linjen Västervik-Hultsfred med post- och telegrafstation.¹¹

Dagslägesrapport

Idag inrymmer Fårhult station världshuset Gröna Tuppen. Stationshuset är nyrenoverat och har stående locklistpanel i trä, målat i gröna nyanser. I dessa färger är även ett fristående dass, likt det som återfinns i Blägda, målat. På platsen finns ett uthus av liggande timmer, målat i rött och en jordkällare. Vid stationen finns en plåstins. Perrongerna finns inte bevarade utan nya har byggts i trä. Kanske har här aldrig funnits annat än träperronger.

Idag består banvallen av ett genomgående spår. Banvallen är dock bred, vilket kan tyda på att fler spår har funnits. Utmed banan ligger även en bit normalspårig järnväg med en vagn från HNJ.

Öster om stationshuset finns en lastkaj i huggen sten, vilken har sackat ihop. Här finns även ett hitflyttat uthus och plintar som en gång burit upp ett godsmagasin eller en dressinbod.

För fler detaljer, se Edlund och Johannisson 1995.

Stationen i byn

Fårhults station ligger en bit öster om byn med samma namn. Stationen har fungerat som centrum för ett stort omland av jordbruksmark, skog och, kanske framförallt, Torsfalls gamla koboltgruvor.

Foto- och kartdokumentation

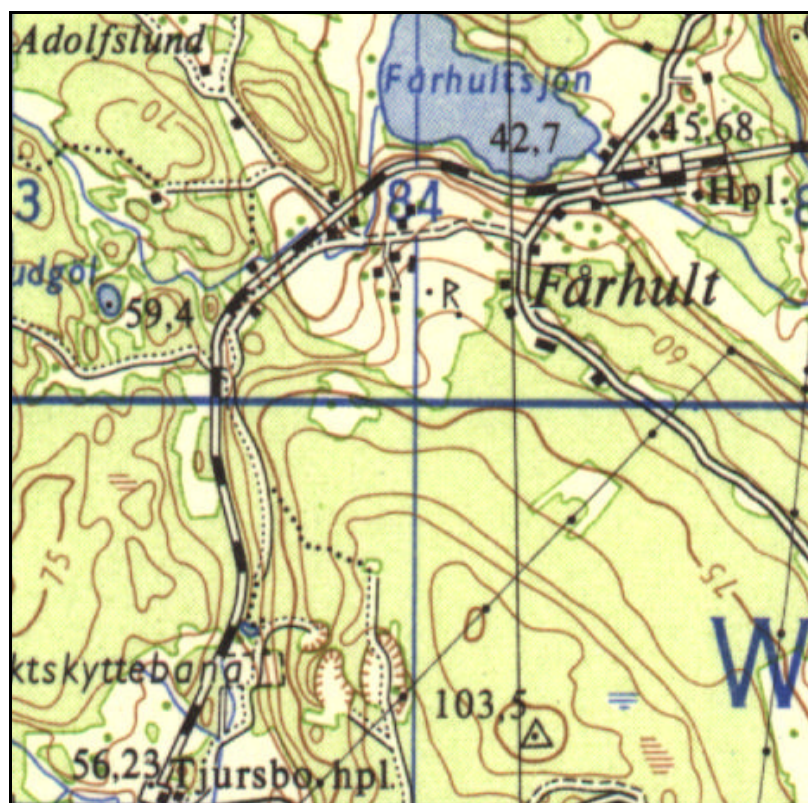
Fårhults station (Foto från TJF).

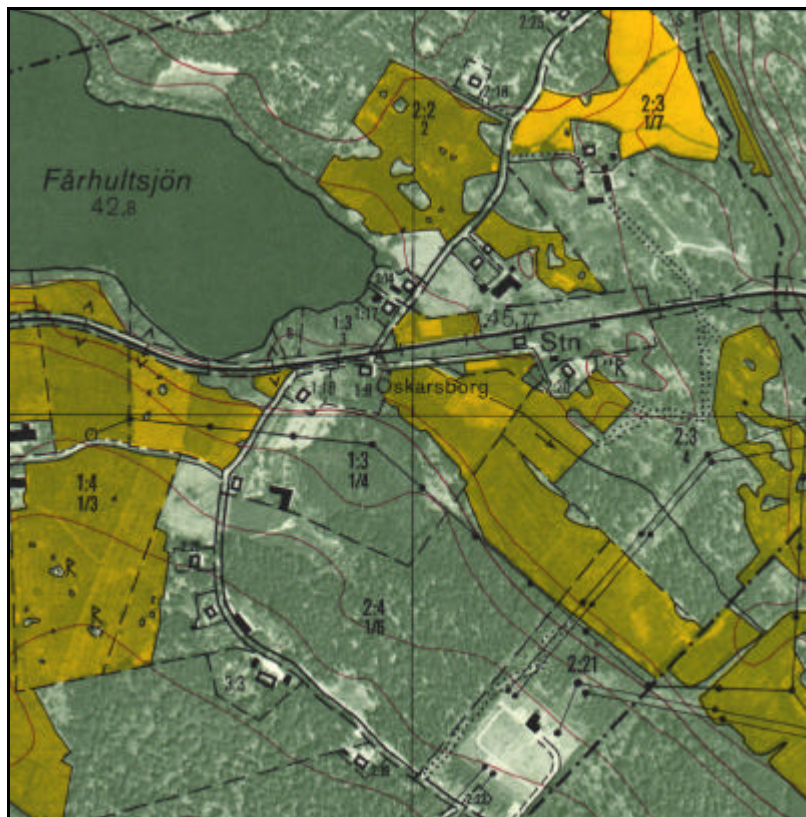
Värdshuset Gröna Tuppen (Foto: JMH).

Utsnitt ur Generalstabens karta över Sverige.

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

40 - Valstads håll- och lastplats

Håll- och lastplats som öppnades vid invigningen av bandelen Jenny-Hultsfred, sedermera ändrad till hållplats.

FAKTARUTA - VALSTAD

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Gladhammars socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 7G Västervik SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 7G 0i Verkeback

Avstånd från Västervik; 13,4 km.^F

Avstånd från Hultsfred; 57,1 km.^F

Km; 9,1 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B

Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949); Hs/Vsd.^B

Signatur som statlig järnväg; Vas.^B

Öppnad som lastplats den 16/11 1879.^B

Historik

Valstad (Hvalstad) omnämns 1900 som trafikplats med lastkaj⁸ och 1952 som en hållplats i Gladhammars kommun på linjen Västervik-Hultsfred.¹¹

Valstad klassades 1921 som håll- last- och mötesplats med person och vagnslastgodstrafik. Här fanns ett frilastspår med plats för 12 vagnar och en lastkaj med plats för två vagnar. Belysningsystemet drevs med fotogen och det var nio km till Jenny från Valstad.²

Dagslägesrapport

I Valstad finns ett genomgående spår kvar. Tidigare har det funnits fler. Det som tyder på detta är den lastkaj i huggen sten som återfinns ett antal meter från det nuvarande spåret.

Vid hållplatsen finns en väntkur med fasaden klädd med liggande faluröd träpanel. På östra gaveln finns en dörr och på västra ett fönster. Detaljerna är målade i vitt och sadeltaket är klätt av papp. På platsen finns även en perrongkant i cement. Både kuren och kanten ger intryck av att vara relativt nya.

Valstad hållplats ligger där järnvägen korsar en mindre väg. Gaturäls är ilagd vid övergången. Sydost om denna övergång har det tidigare funnits ett banvaktshus men detta är rivet. På motstående sida om järnvägen finns idag ett hus, men detta har inget med järnvägen att göra.

För fler detaljer, se Edlund & Johannisson 1995.

Stationen i byn

Hållplatsen ligger strax väster om Valstad gård, intill Valstad kvarn.

Foto- och kartdokumentation

Valstad på 1940-talet (Foto från TJF).

Valstad hållplats med dressinspår (Foto från TJF).

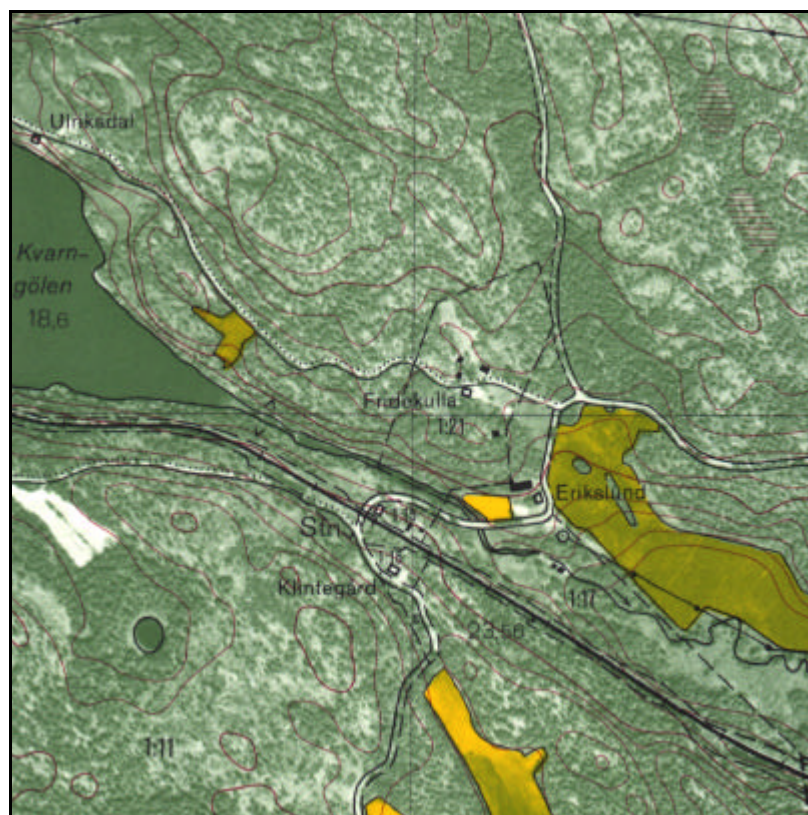
Valstad med den nya hållplatskuren (Foto från TJF).

Valstad hållplats 1999 (Foto: JMH).

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

41 - Verkebäcks station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Jenny-Hultsfred.

FAKTARUTA - VERKEBÄCK

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Gladhammars socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 7G Västervik SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 7G 0i Verkeböck

Ägare; Carina Jönsson, Lindgården, Fårhult, 593 96 VÄSTERVIK.
Fastighetsbeteckning; Verkeböck 1:16.

Avstånd från Västervik; 11,6 km.^D
Avstånd från Hultsfred; 58,9 km.^D
Km; 7,9 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B
Höjd över havet; 3,9 m.^D
Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949); Wb/Vb.^B
Signatur som statlig järnväg; Vbä/Gbk/Vbä.^B
Öppnad som station den 16/11 1879.^B

Stationen kallades mellan åren 1974 och 1987 Gunnebobruk, därav signaturen Gbk.

Historik

Verkeböck omnämns 1900 som trafikplats med ett sidospår till hamnen på 623 meter, en lastkaj samt en vagnvåg⁸ och 1950 som ort med 264 invånare och en 95 meter lång kaj där hamndjupet var 4,5-7,5 meter.¹⁸

Verkeböck (skrevs då Värkeböck) klassades 1921 som fjärdeklasstation. Här fanns poststation i anslutning till stationshuset, ett frilastspår med plats för fem vagnar och en lastkaj med plats för två vagnar, bispår till hamnen samt en vagnvåg med 10 tons bärighet. Hamnen hade ett djup av sex meter, en kajlängd på 100 meter, ett hamnspår med plats för 30 vagnar samt en lyftkran med fem tons lyftkraft. Här fanns en vändskiva med 4,9 meters diameter, en kolgivningsbrygga för korgar samt en vatten-kastare för lok. Belysningsystemet drevs med elektricitet och gas. År 1921 var det sju km till Jenny från Verkeböck.²

Verkeböck omnämns 1952 som järnvägsstation på linjen Västervik-Hultsfred med post-, telefon- och telegrafstation. Här fanns en bibana till hamnen på 0,5 km och man hade ångbåtsförbindelse med Västervik och Stockholm.¹¹

Dagslägesrapport

Stationen i Verkeböck är ett livaktigt centrum för verksamheten kring banan. Stationshuset är i bra skick utvändigt, dess fasad är putsad och målad i mörkt gult med bruna trädetaljer. Stationshuset renoverades på 1940-talet och återigen utvändigt 1997. På och runt stationsområdet

finns ett flertal byggnader som tillhör järnvägen. De flesta byggnader ligger på södra sidan av spårområdet eftersom banan går precis söder om Verkebacksviken. Med början från väster cirka 200 meter från stations-huset ligger här ett dressingarage som verkar vara relativt nytt eller nyrenoverat. Därefter finns en nyligen uppsatt, portabel såg och den gamla omlastningscentralen för Gunnebo bruk. Ett stycke söderut ligger två jordkällare. Därefter ligger ett godsmagasin med fasad i liggande panel nedtill och stående upptill (vid gavlarna) där varje bräda avslutas i en spets. På andra sidan spåren finns ett dressingarage.

Vid stationen finns idag ett genomgående spår och två växelspår. Mellan det andra och tredje spåret finns en perrong med kanter av cement och ytlager av grus. Klotväxlar sköter trafiken mellan spåren. På stations-området finns flera attrapper; en vattenkastare och en semafor, dessa är således inte brukbara. Däremot finns en riktig armatur och en plåstins.

De tidigare stickspår som funnits till industrier och till hamnen är borta. Eventuellt finns några rester allra längst ut i hamnen som skvallrar om ett hamnspår. Österut, mot Västervik finns en mycket välarbetad järnvägsbank i huggen sten, stensatt ända ner i viken.

För fler detaljer, se Edlund & Johannisson 1995.

Stationen i byn

Verkeback station ligger i byn med samma namn. En jämförelse mellan gamla och nya kartor visar att byn har uppstått runt stationen. Den visar också att stationen anlagts på en plats nära Gunnebo bruk och där Verkebacksviken är som smalast men ändå har ett tillräckligt djup för en hamn, en perfekt plats där land- och sjötransporter kan samverka.

Foto- och kartdokumentation

Verkeback station (Foto från TJF).

Gunnebobruks station (Foto från TJF).

Verkeback's station 1998 (Foto från TJF).

Järnvägsbanken vid Verkebäcksviken 2001.

Utsnitt ur Generalstabens karta över Sverige.

42 - Rössle banvaktshus

FAKTARUTA - RÖSSLE

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Törnsfalls socken.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 7G Västervik SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 7G 0i Verkeback

Banvaktshusnummer; 37

Ägare 1; Carl Magnus Kasper Krönlein, Box 61, Staelsbo Gård, 301 03 HALMSTAD.

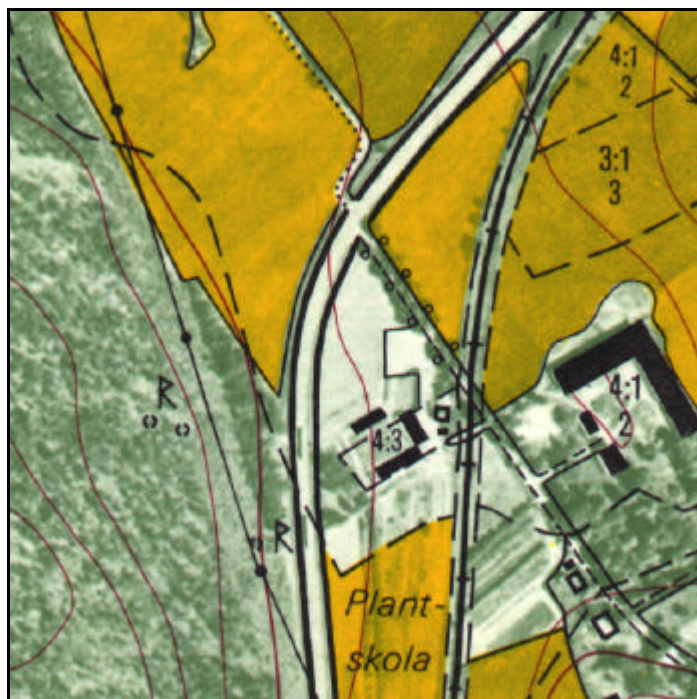
Ägare 2; Tage Magnus Anders Krönlein, Ringenäsvägen 14, 302 70 HALMSTAD.

Fastighetsbeteckning; Törnsfalls-Rössle 4:3.

Dagslägesrapport

Banvaktshuset i Rössle ligger inklämt mellan en plantskola och en mindre väg. Huset är i behov av renovering, åtminstone av en fasadrenovering. Fasaden är klädd med faluröd, stående träpanel, utbygget framtill består dock av bart, liggande timmer. Huset har knutbrädor, vindskivor, med mera, målade i vitt. Ett uthus med dass finns bevarat. Det har halva fasaden i bart, liggande timmer och halva klädd med stående panel. Även uthuset är rödmålat. Huset verkar obebott, men skall enligt vissa källor fungera som jaktstuga. På platsen finns även flera nya byggnader, tillhörande plantskolan.

Förbi Rössle är banan nylagt, även banvallen är renoverad (av FAS).

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

43 - Jenny station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Västervik-Bersbo.

FAKTARUTA - JENNY

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Västerviks stad.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 7G Västervik SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 7G 0j Västervik

Ägare; Staten SJ, Box 1153, 111 81 STOCKHOLM.
Fastighetsbeteckning; Västervik 2:2.

Avstånd från Västervik; 4,5 km.^D
Avstånd från Hultsfred; 66,0 km.^D
Km; 0,0 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Jenny som km 0).^B
Km; 114,3 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Norsholm som km 0).^D
Höjd över havet; 11,6 m.^D
Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949); Jy.^B
Signatur som statlig järnväg; Jy.^B
Öppnad som station den 16/8 1879.^B

Historik

Jenny klassades 1921 som andraklasstation. Här fanns poststation i anslutning till stationshuset, ett frilastspår med plats för fyra vagnar, en lastbrygga samt en vattenkastare för lok. Belysningsystemet drevs med elektricitet och gas och det var 114 km till Norsholm från Jenny.²

Jenny omnämns 1952 som station i Västerviks stad på linjerna Norsholm- Västervik och Västervik-Hultsfred med poststation.¹¹

Spåret mellan Västervik och Linköping blev 1964 breddat till normal spårvidd, sedan dess går normal- och smalspår gemensamt från Jenny in till Västervik i det numera unika treskensspåret.¹⁹

Dagslägesrapport

Stationen i Jenny är av samma stil som stationen i Verkeback. Den är i bra skick, putsad och gulmålad med mörkbruna fönster, dörrar, foder, vindskivor, med mera. Taket är belagt med plåt. Inuti är mycket original. Ett uthus som tillhör är rödmålat och består av liggande timmer. Uthuset har vitmålade dörr- och fönsterfoder, knutbrädor och vindskivor. Ett litet godsmagasin finns sydost om stationshuset. Det har fasad av rödmålad liggande fjällpanel i trä nedtill och stående träpanel i gavelpartierna som ”avslutas nedåt på ett utsmyckande sätt (typ Löven-skiöld)”.¹⁰ Knutar och foder är vitmålade. En jordkällare finns också på platsen, liksom en dressinbod i faluröd liggande träpanel.

På spårområdet finns ett genomgående spår, det är normalspåret mellan Västervik och Linköping. Från Västervik kommer ett treskensspår som i Jenny tidigare delade sig i ett normalspår och ett

smalspår. Numera är smalspåret bortkopplat från banan. Förmodligen är det bara en tidsfråga (och eventuellt en ekonomisk fråga) innan spåren kopplas ihop igen. Då har vi genast även ett genomgående smalspår också. Utöver dessa finns två smalspåriga växelspår. Här har funnits minst ett växelspår eller stoppspår till, vilket växelmekanismen skvallrar om.

På platsen finns endast träperronger.

För fler detaljer, se Edlund & Johannisson 1995.

Stationen i byn

Jenny station ligger en bit söder om byn med samma namn i ett jordbruks-område. Stationen har en pampig infart, en allé leder till den från byn. Stationen var en förgreningsstation, här strålade järnvägarna från Nors-holm och Hultsfred samman och gick på gemensamt spår in till Västervik.

Foto- och kartdokumentation

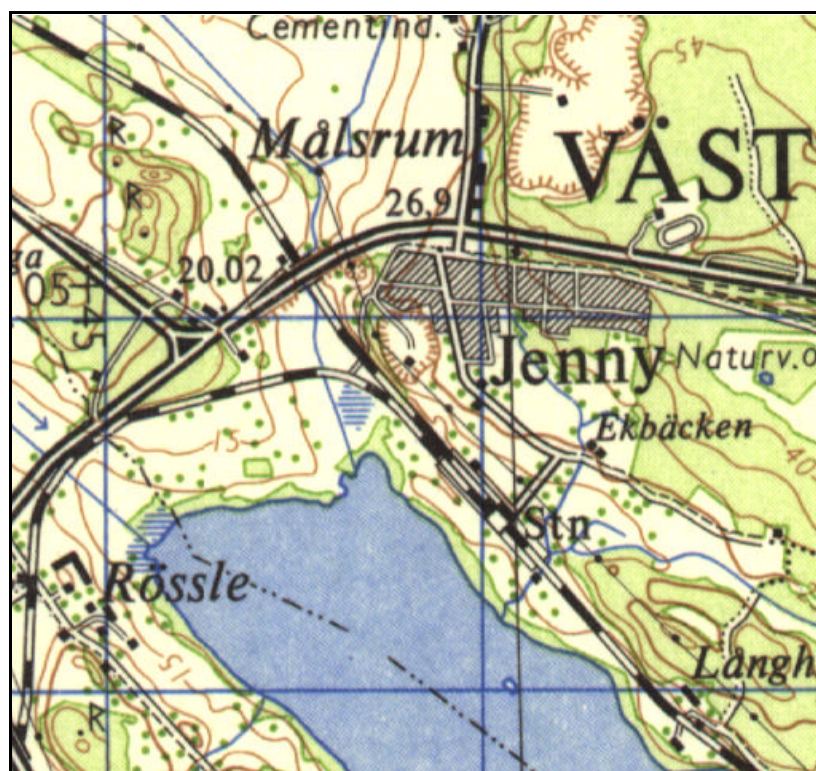
Jenny station (Foto från TJF).

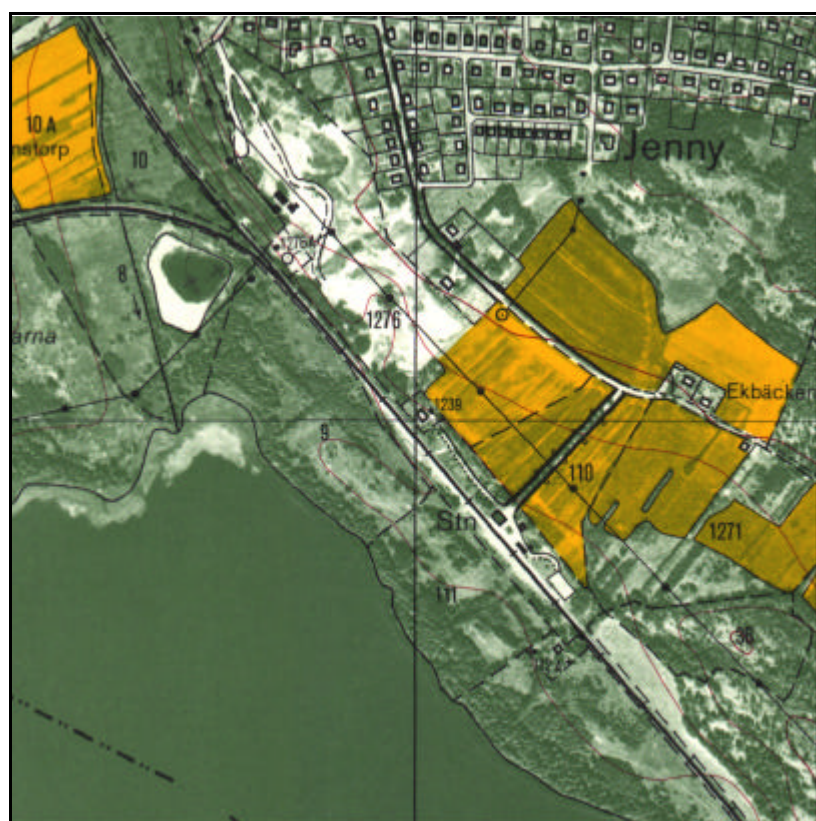
Träperrongen i Jenny (Foto från TJF).

Utsnitt ur Generalstabens karta över Sverige.

Utsnitt ur Gröna kartan.

Utsnitt ur Ekonomiska kartan.

44 - Slipspårets lastplats

FAKTARUTA - SLIPSPÅRET

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Västerviks stad.

Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 7G Västervik SO

Kartblad Ekonomiska kartan; 7G 0j Västervik

Avstånd från Västervik; 1,4 km.^F

Avstånd från Hultsfred; 69,1 km.^F

Km; 117,4 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Norsholm som km 0).^B

Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949); Slipsp.^E

Historik

Var lastplats vid ett industrispår som ledde till dagens Slip Naxos.

Dagslägesrapport

Vid Slipspårets lastplats finns inga lämningar kvar.

45 - Västerviks lastplats

FAKTARUTA – VÄSTERVIK LP

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Västerviks stad.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 7G Västervik SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 7G 0j Västervik

Avstånd från Västervik; 1,0 km.^F
Avstånd från Hultsfred; 69,5 km.^F
Km; 117,8 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Norsholm som km 0).^B
Stationssignatur; Vklp.^B
Öppnad som lastplats den 10/6 1950.^B
Nedlagd den 31/5 1959 (uppgick i Västerviks station).^B

Dagslägesrapport

Vid Västerviks lastplats finns inga lämningar kvar.

46 - Karstorpsvägens hållplats

FAKTARUTA - KARSTORPSVÄGEN

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Västerviks stad.
Kartblad Gröna/ Topografiska kartan; 7G Västervik SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 7G 0j Västervik

Avstånd från Västervik; 0,8 km.^F

Avstånd från Hultsfred; 69,7 km.^F

Km; 118,0 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Norsholm som km 0).^B

Öppnad som hållplats 1973.^B

Dagslägesrapport

Vid Karstorpsvägens hållplats finns inga lämningar kvar.

47 - Lyckerums hållplats

FAKTARUTA - LYCKERUM

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Västerviks stad.

Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 7G Västervik SO

Kartblad Ekonomiska kartan; 7G 0j Västervik

Avstånd från Västervik; 0,7 km.^F

Avstånd från Hultsfred; 69,8 km.^F

Km; 118,1 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Norsholm som km 0).^B

Signatur som statlig järnväg – Lym.^B

Dagslägesrapport

Vid Lyckerums hållplats finns inga lämningar kvar.

48 - Tjustskolans hållplats

FAKTARUTA - TJUSTSKOLAN

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Västerviks stad.

Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 7G Västervik SO

Kartblad Ekonomiska kartan; 7G 0j Västervik

Avstånd från Västervik; 0,6 km.^F

Avstånd från Hultsfred; 69,9 km.^F

Km; 118,2 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Norsholm som km 0).^B

Stationssignatur; Tjsk.^B

Öppnad som hållplats 1990.^B

Dagslägesrapport

Vid Tjustskolan finns idag en modern hållplats med kur i stålprofiler. Här finns en plåstins och perrongen har kant i cement och ytlager av asfalt. Förbi går treskensspåret och här finns även en övergång för cykel- och gångtrafikanter.

Fotodokumentation

Tjustskolans hållplats 2001.

49 - Västerviks station

Station som öppnades vid invigningen av bandelen Västervik-Bersbo.

FAKTARUTA - VÄSTERVIK

Kalmar län, Västerviks kommun och gamla Västerviks stad.
Kartblad Gröna/Topografiska kartan; 7G Västervik SO
Kartblad Ekonomiska kartan; 7G 0j Västervik

Ägare; Aktiebolaget Ernst Norrthon, Riddargatan 21, 6 tr, 114 57 STOCKHOLM.
Fastighetsbeteckning; Västervik 2:9.

Avstånd från Hultsfred; 70,5 km.^D
Km; 118,8 (kilometertal i järnvägens längdmätning, dvs med Norsholm som km 0).^B
Höjd över havet; 13,3 m.^D
Stationssignatur som enskild järnväg (före förstatligandet 1/7 1949); Wk/Vk.^B
Signatur som statlig järnväg; Vk.^B
Öppnad som station den 16/8 1879.^B

Historik

Västervik omnämns 1900 som trafikplats med sidospår till hamnen på 1051 meter, lastkaj, vagnvåg, lyftkran samt reparationverkstad.⁸

Västervik klassades 1921 som sjundeklasstation. I Västervik fanns en föreståndare för flera expeditioner. Här fanns expedition för biljetter samt avgående och ankommande fraktgods. Här fanns även en tullkammare.

Här fanns ett frilastspår med plats för 50 vagnar och en lastkaj med plats för sex vagnar samt ett bispår till hamnen och diverse industrier. Här fanns en lyftkran med 10 tons lyftkraft och en vagnvåg med 20 tons bärighet. Hamnen hade ett djup av sex meter, en kajlängd på 400 meter samt ett hamnspår med plats för 60 vagnar. Här fanns en hamnkran, två kolgivningsbryggor för korgar, en vattenkastare för lok, 16(!) stallrum för lok samt en vändskiva med 13 meters diameter. Belysningssystemet drevs med elektricitet och gas. År 1921 var det 118 km till Norsholm från Västervik.²

Dagslägesrapport

Vid järnvägsstationen i Västervik har normalspåret tagit över. Alla perronger som finns är till för normalspåret och vid stationshuset finns ingen plats för smalspåret. Alla hamn- och bispår är rivna eller om-bygga till normalspår. In till Västerviks station kommer treskensspåret och där delar det sig i normalspår och smalspår. Både normalspåret och smalspåret delar sig ytterligare, flera gånger. Som mest finns det sex parallella smalspår.

Allra längst västerut på bangården har smalspåret börjat ta plats igen. Här håller det gamla rundstallet på att renoveras. Rundstallets vänd-skiva har ännu inte kommit på plats. Stallet har

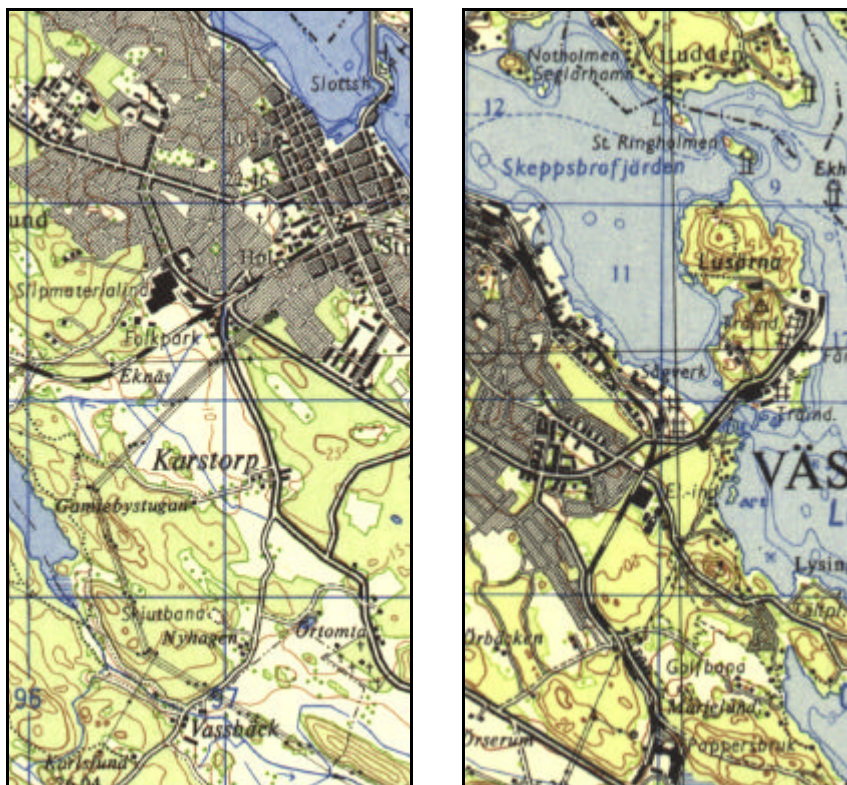
rappad fasad, målad i gult. Dörrar och portar är ljusgröna och fönster är bruna. Taket är be-lagt med papp. In i rundstallet går ett normalspår, ett treskenspår och ett smalspår. Utanför rundstallet finns ett stoppspår som österut för-grenar på bangården. Här finns även en överföringsramp.

Det finns ytterligare fyra byggnader invid smalspårsbangården. Här finns en gul byggnad med gröna portar på sidan från bangården, märkt garage. Här finns en förrådsliknande byggnad med fasad i gul stående träpanel, grå dörrar och vita vindskivor. Här finns en brun rappad byggnad med vita fönster och rött plåttak. Här finns dessutom en verkstad in i vilken tre spår leder. Byggnaden har fasad dels i gul rappning, dels i plåt, grå portar, fönster och dörrar.

Stationen i staden

Västerviks station ligger utanför den gamla stadskärnan och är en symbol för den tid då industrin var på frammarsch i Sverige. En pampig byggnad på en plats utanför den gamla staden och som blev ett centrum för den nya. Att Västervik skulle ha en station var ganska givet eftersom det sedan gammalt var en hamnstad till och från vilken produkter skeppades in och ut.

Kartdokumentation

Utsnitt ur Gröna kartan.

Fotnoter

Brödtext

- 1) Växjö-Hultsfred-Västerviks nya Järnvägsaktiebolags hemsida.
- 2) Carl Olofsson 1921.
- 3) Karl D. P. Rosén 1932.
- 4) Peter Sjöquist 2000.
- 5) Susann Johannisson 1999.
- 6) Hultsfreds kommuns hemsida.
- 7) Föreningen Smalspåret Växjö-Västerviks hemsida.
- 8) John Lundberg 1900.
- 9) Svenska Järnvägsföreningen 1926.
- 10) Edlund & Johannisson 1995.
- 11) Karl D. P. Rosén 1952.
- 12) Nordisk familjebok 1921.
- 13) Svensk uppslagsbok 1955.
- 14) Svensk uppslagsbok 1949.
- 15) Nordisk familjebok 1909.
- 16) Svensk uppslagsbok 1954.
- 17) Nordisk familjebok 1904.
- 18) Svensk uppslagsbok 1950.
- 19) Informationsbroschyr från TJF och FAS 2000.

Faktarutor

- A) VÅHJ:s tidtabellsbok gällande from 1 juli 1940.
- B) Växjö-Hultsfred-Västerviks nya Järnvägsaktiebolags hemsida.
- C) Carl Olofsson 1921
- D) NVHJ:s tjänstgöringstidtabell gällande from 15 maj 1930.
- E) NVHJ:s tidtabellsbok gällande from 9 juni 1947.
- F) Författarens uträkning utifrån kilometertalet.

Källor

Skriftliga källor

Edlund, Richard & Susann Johannisson. Kort beskrivning och bedömning av hållplatser och stationer, Smalspårsjärnvägen sträckan Västervik-Totebo. 1995 (arbetsmaterial)

Johannisson, Susann. *Smalspåret sträckan Hultsfred-Länsgränsen kort beskrivning av stationerna*. Kalmar. 1999. (arbetsmaterial)

Järnvägs miljör, byggnader och banor, broschyr till kulturhusens dag 1999

Kalmarnas 1978 – Kalmar nations årsbok, temanummer.

Knutz, Anders. *En bok om Vena och Hultsfred*. Vimmerby. 1960.

Lundberg, John. *Sveriges och Norges jernvägar och stationer*. Stockholm. 1900.

Olofsson, Carl. *Sveriges järnvägar*. Stockholm. 1921.

Rosén, Karl D. P. (red.) *Svenska orter: Del 1:2*. Stockholm. 1932.

Rosén, Karl D. P. (red.) *Svenska orter: Del 2:2*. Stockholm. 1952.

Sjöquist, Peter. (red.) *Smalspåret Växjö-Västervik "kulturjärnvägen"*. Småland, Stockholm & Köpenhamn. 2000.

Smalspårsinform – Föreningen Smalspåret Växjö-Västerviks tidskrift.

Svenska föreningen för byggnadsvård. *Bebyggelsehistorisk tidskrift nr 12* – temanummer.

Svenska järnvägsföreningen 1876-1926. Stockholm. 1926.

Föreningen Smalspåret Växjö-Västerviks hemsida (20010414):
<http://w1.892.telias.com/~u89202950/fsvvnytt.html>

Hultsfreds kommuns hemsida (20010414):
<http://nywww.hultsfred.se/kultur/lokalhis/teltria.htm>
<http://nywww.hultsfred.se/kultur/lokalhis/venajvg.htm>

Växjö-Hultsfred-Västerviks nya Järnvägsaktiebolags hemsida (20010414):
<http://w1.892.telias.com/~u89202950/tpl.htm>

VÅHJ:s & NVHJ:s tidtabellsböcker & tjänstgöringstidtabeller.

Västervikingen – Tjustbygdens järnvägsförenings tidskrift

Växjö –Hultsfred-Västerviks järnväg – kulturhistorisk utredning delen
Växjö-Hultånäs

Informationsbrochyr från TJF & FAS.

Muntliga källor

Ola Almqvist - Tjustbygdens järnvägsförening.

Daniel Niklasson - Tjustbygdens järnvägsförening.

Håkan Nilsson vid Västerviks kommun

Annika Sandström vid Vimmerby kommun.

Tom Sundberg vid Hultsfreds kommun

Stig Svallhammar - Tjustbygdens järnvägsförening.

Bildkällor

Anders Jansson; Fotografier av Anders Jansson - Göteborg.

AK; Knutz, Anders. *En bok om Vena och Hultsfred*. Vimmerby. 1960.

JMH; Fotografier av Jan Mark de Haan - Ronneby.

SJF; Fotografier av SJ Fotoklubb - Norrköping.

TJF; Fotografier från Tjustbygdens järnvägsförenings arkiv - Ankarsrum.
Fotografier från Daniel Niklassons privata samling.